

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

**КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

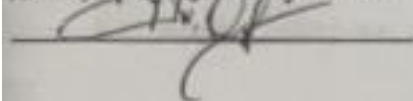
СВИСТУН Катерина Костянтинівна
(студента групи ЗМО-22-1с)

**УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА**

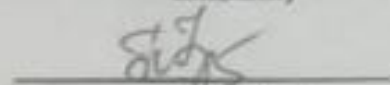
БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

Допущено до захисту
протокол № 5
від 05.06.2024
зав. кафедри менеджменту, бізнесу
та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:
к.е.н. доц. Поліщук І.Р.
(наукове звання, прізвище та
ініціали)

(підпис)

Рецензент
к.е.н. доц. Пашенко О.П.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Анотація

Свистун К. К. Управління ефективністю господарської діяльності підприємства. – Рукопис.

Бакалаврська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі розглянуто ефективність господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: ефективність, господарська діяльність, управління ефективністю.

Svystun K. K. Management of the efficiency of the enterprise's economic activity. - Manuscript.

The bachelor's qualification work is submitted for the Bachelor's degree, field of knowledge 07 «Management and administration» of specialty 073 «Management». – Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2024.

In the bachelor's qualification work, the efficiency of the economic activity of the enterprise is considered.

Key words: efficiency, economic activity, efficiency management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Поняття та основний зміст управління господарською діяльністю підприємства	7
1.2. Система управління ефективністю господарської діяльності підприємства.	13
1.3. Методичні засади оцінки господарської діяльності підприємства.....	18
1.4. Нормативно-правове забезпечення відносин у сфері управління господарською діяльністю підприємства	26
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. Аналітична оцінка стану та напрями удосконалення ефективності господарської діяльності АТ «Житомирські ласощі»	34
2.1 Організаційно-управлінський аналіз підприємства.....	34
2.2 Діагностика фінансово-економічного стану АТ «Житомирські ласощі» ...	39
2.3 Оцінка системи управління господарською діяльністю підприємства	44
2.4 Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства	50
Висновки до розділу 2	56
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Однією з гострих проблем перехідного періоду економіки України є вдосконалення організаційно-економічного механізму управління господарською діяльністю підприємства, який дозволяє господарським суб'єктам зберігати і зміцнювати стійке положення, а також збалансовано розвиватися. В сучасних умовах економічними передумовами стійкого розвитку підприємства є прибутковість і рентабельність виробництва, раціональне функціонування організаційно-економічного механізму управління та його складових.

Стійкість господарської діяльності підприємства в ринковій економіці виступає одним з основних критеріїв ефективності даного суб'єкту. Вона дає можливість розвивати підприємство в ринкових умовах таким чином, щоб забезпечувалась стабільна реалізація продукції, яка дозволяє йому проводити розрахунки з бюджетом, партнерами, робітниками, а також спрямовувати частину фінансових ресурсів на розвиток виробництва. Такі показники стійкості досягаються певним рівнем ефективності функціонування організаційно-економічного механізму управління підприємством.

Вивчення останніх досліджень і публікацій показав що, вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних основ управління ефективністю господарською діяльністю підприємства зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Бондар Н. М. [3], Коваленко М. В. [19], Метеленко Н. Г. [29], Левченко Ю. Г. [25] та інші. Однак, внаслідок складності й багатоаспектності цієї проблеми в сучасних умовах існує ряд питань щодо управління ефективністю господарською діяльністю підприємства на основі проведення його діагностики, які потребують додаткового дослідження і уточнення з метою удосконалення основних напрямів і заходів щодо подальшої реалізації даного процесу.

Мета і задачі дослідження. Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ ефективності господарської діяльності підприємств та розробка системи показників для її оцінки та аналізу.

Для досягнення мети необхідно сформулювати та вирішити наступні наукові і практичні завдання:

- розкрити поняття та основний зміст управління господарською діяльністю підприємства;
- охарактеризувати систему управління ефективністю господарської діяльності підприємства;
- розкрити методичні засади оцінки господарської діяльності підприємства;
- охарактеризувати нормативно-правове забезпечення відносин у сфері управління господарською діяльністю підприємства;
- провести організаційно-управлінський аналіз підприємства;
- розкрити діагностику фінансово-економічного стану АТ «Житомирські ласощі»;
- провести оцінку системи управління господарською діяльністю підприємства;
- розробити напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність АТ «Житомирські ласощі».

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні аспекти оцінки ефективності господарської діяльності підприємства.

Методи дослідження. Теоретико-методичну основу бакалаврської кваліфікаційної роботи становлять загальні методи: методи узагальнення, історико-еволюційного та ретроспективного аналізу використано при узагальненні теоретичного матеріалу за темою дослідження; для оцінки стану підприємства та ефективності господарської діяльності використано метод аналізу; при висвітленні рекомендацій щодо підвищення ефективності

господарської діяльності підприємства; для наочної демонстрації матеріалу використовували графічний метод; метод факторного аналізу та експертної оцінки застосовували при аналізі впливу факторів на господарську діяльність підприємства.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові видання, навчальні публікації провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, чинне законодавство, статистичні дані і дані фінансової звітності АТ «Житомирські ласощі».

Структура та обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 61 сторінці друкованого тексту. Робота містить 18 таблиць та 3 рисунків. Список використаних джерел налічує 68 найменувань. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та основний зміст управління господарською діяльністю підприємства

Поняття «господарська діяльність», без сумніву, є головним поняттям господарського права, а отже, основним інструментом всього правового регулювання економіки. Стратегія і тактика державного управління економікою, увесь термінологічний апарат господарського законодавства будуються навколо поняття «господарська діяльність» [14]. Узагальнюючи погляди науковців на категорію «господарська діяльність підприємства» (табл.1.1), наведемо та прокоментуємо найбільш розповсюджені дефініції цього поняття.

На основі проведеного аналізу відзначимо, що серед вчених і практиків існують неоднозначні погляди щодо трактування господарської діяльності підприємства. Крім того, сутність цього поняття по-різному розкривається в різних нормативно-правових актах, що й зумовлює необхідність аналізу таких джерел.

Вперше в Україні визначення господарської діяльності було подано в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Так, відповідно до положень Закону, господарська діяльність трактується як діяльність, пов'язана з виробництвом і обміном матеріальних та нематеріальних благ, що виступають у формі товару, що, на нашу думку, є неправомірним, оскільки, по-перше, таке визначення не враховує сферу послуг, а по-друге, нематеріальні блага не завжди можуть виступати у формі товару; оскільки, відповідно до Цивільного кодексу України, нематеріальними благами є, окрім інформації та результатів інтелектуальної, творчої діяльності, ще й здоров'я, життя, честь, гідність і ділова репутація, ім'я (найменування), авторство, свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, а також інші блага, які охороняються цивільним законодавством [11].

Таблиця 1.1

Сутнісне наповнення поняття «господарська діяльність підприємства»

Автор	Визначення
Господарський кодекс [2]	Діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
Податковий кодекс [23]	Діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і про- водиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комі- сії, дорученнями та агентськими договорами.
Закон України «Про зовнішньо- економічну діяльність» [14]	Будь-яка діяльність, зокрема підприємницька, пов'язана з виробництвом і обміном матеріальних та нематеріальних благ, що виступають у формі товару.
Методика визначення відносин контролю [55]	Діяльність юридичних осіб, зокрема органів державної влади, органів місцевого само- врядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю та/або фізичних осіб з виробництва, реалізації, придбання товарів, а також здійснення ними контролю над іншою юридичною чи фізичною особою.
О.М. Вінник [26]	Суспільно-корисна діяльність суб'єктів господарювання щодо виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг з метою їх реалізації за плату (як товару), що ґрунтується на поєднанні приватних і публічних інтересів, здійснюється професійно та зазнає значного регулювання з метою соціального спрямування економіки.
Т.С. Васильєва [7]	Суспільно корисна діяльність суб'єктів господарювання щодо систематичного виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг з метою реалізації їх за плату (як товару).
А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк [18]	Будь-яка діяльність, зокрема підприємницька, пов'язана з виробництвом та обміном(реалізацією) матеріальних та нематеріальних благ, що є товаром.
В.Г. Швець [9]	Діяльність, що пов'язана з виробництвом, обміном і споживанням матеріальних і нематеріальних благ.
В.В. Лаптев [54]	Діяльність, яка пов'язана з виробництвом і реалізацією продукції, виконанням робіт та наданням послуг, а також із забезпеченням їх виробників необхідними ресурсами.

Визначення господарської діяльності як будь-якої діяльності, зокрема підприємницької, юридичних осіб, а також фізичних осіб-підприємців, пов'язаної з виробництвом (виготовленням) продукції, торгівлею, наданням послуг, виконанням робіт, було подано у Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. № 1775-III. Проте уже в новій редакції Закону від 2 березня 2015 р. № 222-VIII визначення господарської діяльності не подається.

У Методиці визначення відносин контролю господарська діяльність [55] трактується виключно як діяльність виробництва, реалізації, придбання товарів, отже, не враховує невиробничу сферу, а також підкреслює функцію контролю, що здійснюється суб'єктами господарювання. Такий підхід, на нашу думку, потребує суттєвого доопрацювання, оскільки значно звужує сутність поняття, а виокремлення лише функції контролю нівелює існування інших важливих функцій управління, таких як планування, організація та мотивація. У науковій літературі вважається, що закріплене в Господарському кодексі України визначення господарської діяльності є найповнішим та містить більш детальну характеристику господарської діяльності, ніж поняття, що закріплені в інших нормативно-правових актах.

Також досить дискусійним є трактування господарської діяльності як діяльності суб'єктів господарювання, оскільки у ст. 55 Господарського кодексу суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством [2]. Таким чином, виникає плутанина, хто ж все таки є суб'єктами господарювання та що ж таке господарська діяльність.

І останнє з прийнятих на законодавчому рівні визначень господарської діяльності наведено у Податковому кодексі від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI [23]. Податковий кодекс трактує господарську діяльність виключно як підприємницьку діяльність, оскільки зазначає спрямування такої діяльності на отримання доходу, тому не враховує наявність некомерційної господарської діяльності, яка може здійснюватися і без мети одержання прибутку. Проте у Податковому кодексі зазначається, що господарська діяльність може провадитися як господарюючим суб'єктом самостійно, так і через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь

першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами, що розширює сутність поняття.

Відсутність єдиного трактування господарської діяльності у чинних нормативно-правових актах не тільки не сприяє гармонізації господарського законодавства, але й вносить плутанину щодо його використання, що обумовлює наявність значної кількості різного роду практичних проблем.

Вирішити ці проблеми у своїх дослідженнях пропонує, зокрема, О.М. Вінник [26], який розглядає господарську діяльність через призму підприємницької діяльності, зазначаючи метою виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг їх реалізацію за плату (як товару), отже, не враховує наявність некомерційної господарської діяльності. Автор підкреслює такі характеристики господарської діяльності, як суспільна корисність та професійність, а також робить акцент та регулюванні господарської діяльності з метою соціального спрямування економіки. Так, дійсно, у процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг виявляються приватні інтереси, інтереси товаровиробників, суспільства і держави, трудових колективів, споживачів, що породжує необхідність їх узгодження.

Т.С. Васильєва [7] у своїх дослідженнях також розглядає господарську діяльність як суспільно корисну та акцентує увагу на її систематичності. Автор, як і попередні дослідники, розглядає лише комерційну діяльність та не враховує те, що господарська діяльність може здійснюватися і без мети одержання прибутку.

В.В. Лаптев [54] у своїх дослідженнях підходить досить стримано до трактування поняття «господарська діяльність» і, на нашу думку, не розкриває його сутність повною мірою. Автор акцентує увагу на тому, що господарська діяльність пов'язана із забезпеченням виробників товарів, робіт послуг необхідними ресурсами, однак не пояснює, які ресурси має на увазі, що не дає змогу розкрити сутність цього поняття.

Визначивши змістовні характеристики господарської діяльності, розглянемо основні ознаки цього поняття (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Матриця підходів до визначення ознак господарської діяльності підприємства

Ознака господарської діяльності	Автор							
	О.М. Вінник [6]	О.Б. Андрєєва, Ю.М. Жорнокуй, О.П. Гетманець [13]	Т.С. Васильєва[7]	Ю.П. Бурило [14]	В.С. Мілаш[15]	В.С. Щербина [16]	Г.В. Смолин [17]	Всього
сфера здійснення	+	+	+	+	+	+	+	7
зміст (мета) діяльності	+		+	+	+	+		5
вартісний характер	+	+	+	+		+		5
статус суб'єкта господарювання	+	+	+	+	+		+	6
поєднання приватних та публічних інтересів	+	+	+	+	+	+	+	7
систематичність			+					1
цінова визначеність		+					+	2
професійні засади здійснення		+		+		+	+	4
нерозривне поєднання майнового та організаційного елементів				+				1
Всього	5	6	6	7	4	5	5	38

Найчастіше у своїх дослідженнях науковці виділяють таку ознаку господарської діяльності, як сфера здійснення та поєднання приватних і публічних інтересів. Також більшість авторів виокремлює зміст (мету) діяльності, вартісний характер та статус суб'єкта господарювання. Як видно з табл. 1.2, кількість ознак варіюється від 4 до 7. Таке різноманіття ознак господарської діяльності пов'язане зі складністю та синтетичністю зазначеного поняття, а також із відсутністю єдиного підходу до його визначення.

Щодо такої ознаки, як нерозривне поєднання в господарській діяльності майнового елементу з організаційним, то вона має виключно правовий характер і полягає у тому, що господарська діяльність як об'єкт правового регулювання потребує застосування норм як приватного, так і публічного права [25].

На основі проведеного аналізу ми вважаємо за доцільне виокремити такі ознаки господарської діяльності.

1) Сфера здійснення – суспільне виробництво (господарська сфера).

2) Зміст – виробництво та реалізація продукції, виконання робіт, надання послуг відбуваються не для власних потреб виробника, а для задоволення потреб інших осіб – споживачів.

3) Вартісний характер – в межах господарської діяльності реалізується продукція, виконуються роботи, надаються послуги, які можливо оцінити у грошовому еквіваленті.

4) Особливий суб'єктний склад – господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання, якими, відповідно до ст. 55 Господарського кодексу, є господарські організації (юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до законодавства, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку), а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці [2]. Окрім того, ми вважаємо за доцільне відносити до складу суб'єктів господарювання і фізичних осіб, які не зареєстровані як підприємці, проте реалізують товари, здійснюють продаж вироблених, перероблених та придбаних речей, товарів, реалізацію власної сільськогосподарської продукції, що вирощена самостійно на земельних ділянках, наданих їм у розмірах, встановлених Земельним кодексом України.

5) Поєднання приватних інтересів виробника (в одержанні прибутку чи інших вигод/переваг від господарської діяльності) та публічних інтересів (суспільства в особі широкого кола споживачів – в отриманні певних благ; держави – в отриманні прибутків та інших обов'язкових платежів від суб'єктів господарювання; територіальної громади – в забезпеченні зайнятості членів громади шляхом їх залучення на засадах індивідуального підприємництва чи трудового найму суб'єктами господарювання до господарської діяльності; у задоволенні потреб громади в певних роботах, послугах, продукції; в участі

суб'єктів господарювання у вирішенні завдань територіальної громади в благоустрої; у сплаті місцевих податків та зборів тощо) [6, с. 8–13].

6) Виконання на професійній основі.

7) Здійснення в межах чинного законодавства. Вказані загальні риси господарської діяльності набувають додаткового специфічного забарвлення в кожній конкретній галузі чи сфері національної економіки.

Таким чином, проаналізувавши сутність та зміст поняття «господарська діяльність», ми вважаємо за доцільне трактувати його як самостійну, суспільно корисну діяльність юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізичних осіб, спрямовану на виготовлення і реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг, що мають цінову визначеність, яка поєднує приватні і публічні інтереси та здійснюється в межах чинного законодавства. Такий підхід підкреслює основні ознаки господарської діяльності та робить акцент на необхідності дотримуватися вимог чинного законодавства, що особливо актуально в умовах сьогодення.

1.2. Система управління ефективністю господарської діяльності підприємства

В умовах нестабільної економіки важливим для будь-якого підприємства є формування ефективних принципів і ефективної системи управління ефективністю діяльності

Управління – це сукупність прийомів, форм і методів цілеспрямованого впливу на об'єкт з метою досягнення конкретних цілей [22, с. 104].

При розрізненні ефективності і результативності легко виокремити два види управління ефективністю господарської діяльності підприємств:

– ефективне керівництво, яке забезпечує перспективний, інноваційний розвиток і стратегічний успіх [34, с. 8];

– результативне керівництво, яке уможлиблює тимчасове досягнення короткострокових цілей [38, с. 9].

Основою управління є визначення ефективності її діяльності. Оцінка ефективності будується на основі єдиних методологічних принципів визначення ефективності діяльності.

У якості основних загальних принципів здійснення діяльності на практиці, що склалася, визначають наступні:

– у процесі розробки і реалізації проектів необхідно поєднувати науково-технологічний аналіз з комерційним, фінансово-економічним, соціальним, щоб забезпечити комплексність підходу до їх здійснення;

– при оцінці ефективності діяльності, зіставлення витрат і результатів необхідно проводити з урахуванням зміни цінності грошей у часі;

– при здійсненні діяльності принципово необхідно враховувати невизначеність і ризики. Комплексний підхід до управління ефективністю діяльності можна зобразити у наступному вигляді.

Для управління ефективністю діяльності підприємства важливого значення набувають і фактори, які на неї впливають. Тому актуальним завданням стає максимальна відповідність класифікації факторів ефективності діяльності підприємства структурі організації та циклу виготовлення продукції (надання послуг).

Одна з традиційних моделей класифікації факторів ефективності поділяє фактори на зовнішні та внутрішні. Зовнішні (екзогенні) фактори в короткостроковому періоді не є об'єктами впливу або контролю з боку підприємства, а внутрішні (ендогенні) фактори завжди контролюються з боку підприємства. Не менш важливим є розуміння значення та способів взаємодії цих груп факторів [66].

Будь-яка система повинна мати власне забезпечення для функціонування. Так і система управління ефективністю діяльності підприємства має містити забезпечувальну систему і свій інструментарій, який дозволить обирати

найефективніші методи й алгоритми для конкретних дій, пов'язаних із питаннями, які вирішуються даною системою.

Виходячи з переліченого, можна запропонувати такі складові системи управління ефективністю діяльності підприємства (рис. 1.3).

Рис. 1.3 Структура системи управління ефективністю діяльності підприємства [37]

Якщо проаналізувати рис. 1.3, то можна побачити, що екзогенні фактори розташовані наверху запропонованої схеми та впливають на всю систему управління ефективністю. Саме вони будуть впливати на вибір системи показників та інструментарію для реалізації завдань цієї системи.

До ендогенних факторів ефективності можна віднести три групи факторів:

- фактори, пов'язані з процесом виробництва (персонал, виробничі відносини, проєктування продукту (послуги), використання фондів, методи, технології, виробничі відносини, стиль управління, вимірювання результатів та ін.);

- фактори, пов'язані з вихідними ресурсами (сировина, матеріали, обладнання, підбір та найм кадрів тощо);

- фактори, пов'язані з випуском продукції або наданням послуг (обсяг, асортимент, ціна та якість продукції (послуг), імідж підприємства, частка ринку, гарантії тощо).

Ці групи факторів дуже багатогранні і, в ідеалі, повинні відображатися у показниках ефективності, але це питання є темою окремої статті.

До екзогенних можна віднести такі групи факторів ефективності:

- фактори, пов'язані із циклом ділової активності та структурними змінами (зміни в структурі капіталу, демографічні та соціальні зміни, конкуренція, умови ведення бізнесу);

- фактори, пов'язані з ресурсами (попит і пропозиція робочої сили, сировина та енергоносії, фінансові, інформаційні ресурси тощо);

- фактори, пов'язані з державною політикою (фіскальна та податкова політика, політика в галузі підвищення ефективності, політика структурних змін тощо).

Сама система управління ефективністю діяльності підприємства складається із двох складових: системи показників ефективності і системи забезпечення та інструментарію управління ефективністю діяльності підприємства [33].

При формуванні системи показників за основу береться збалансована система показників, яка дозволяє гармонійно поєднати всі ендогенні фактори. Така система дозволяє управляти доходами, витратами та всіма видами ресурсів підприємства, а також його потенціалом. Різні аспекти системи

показників дозволяють зосереджувати увагу на тих напрямках, які особливо потребують змін, та утримувати на бажаному рівні решту напрямків.

Оптимальність системи управління ефективністю діяльності підприємства залежить від інструментів, які використовуються для вирішення задач системи: від методів й алгоритмів планування, аналізу, організації, мотивації і контролю ефективності. Наприклад, запропонована методика аналізу [15] дає можливість розраховувати не тільки показники ефективності за напрямками, але й інтегральний показник, що розширює перелік задач, пов'язаних з аналізом ефективності діяльності підприємства. Якщо необхідний експрес-аналіз, тоді має використовуватись інша методика. Всі плани, які розробляє підприємство, потребують організації і мотивації їх виконання. А методи, які при цьому будуть використані, залежатимуть від того чи іншого напрямку діяльності.

Система забезпечення ефективності діяльності підприємства включає всі види ресурсів, необхідних для цієї діяльності. Якість, своєчасність та обсяг цих ресурсів забезпечують результат діяльності підприємства.

У самому загальному вигляді ефективність являє собою відношення результату діяльності до витрат, пов'язаних з отриманням цього результату. Одним із найоб'єктивніших абсолютних результатів діяльності підприємства є прибуток. Саме він є джерелом власних коштів підприємства і від управління цим результатом залежить успішність, виживаність і конкурентоспроможність підприємства. На наш погляд, важливими моментами в цьому питанні є управління і сплатою податкових зобов'язань, і оптимізацією розподілення чистого прибутку, і використання розподіленого прибутку. Такий підхід до управління прибутком дозволяє акцентувати увагу на кожному з означених напрямків і в подальшому збільшувати капітал, активізувати інвестиційну діяльність і покращувати фінансову незалежність підприємства.

Питання створення системи управління ефективністю діяльності підприємства є актуальним і має комплексний характер. Ефективність є однією

з умов успішності і виживаності підприємства, навіть одним з принципів управління є принцип ефективності [52].

Як категорія, ефективність має багатогранний характер, тому що охоплює різні сфери діяльності підприємства і, безумовно, впливає на комплексність та складність системи управління ефективністю. У роботі був проведений аналіз підходів до визначення поняття «управління ефективністю діяльності підприємства», який показав, що більшість авторів бачать в цьому понятті інтегрований процес для забезпечення сталого зростання ефективності

1.3. Методичні засади оцінки господарської діяльності підприємства

Досліджуючи методику обчислення та аналізу ефективності діяльності підприємства потрібно брати до уваги різного роду моделі трактування даної категорії. Необхідно чітко окреслити, витрати, з якими зіставлятимуться отриманий результат ефективного виробничого процесу. З врахуванням того, що аналогічний результат можливо одержати і розрізі різного роду способів та з різним рівнем витрат, і навпаки, аналогічні витрати можуть зумовити отримання різного роду результатів – співвідношення ефекту і затрат для його отримання – це фундамент економічної ефективності. Ефективність роботи підприємства відображають [33]: - ступінь технологічної оснащеності; - продуктивність праці; - рівень оптимальності застосування сировини, матеріалів, енергетичних ресурсів; - рівень менеджменту і т. ін.

Економічний ефект відображає вартісні показники, що характеризують проміжні й остаточні результати господарської діяльності підприємства. Формами прояву економічної ефективності є різноманітні економічні ефекти: зростання продуктивності праці, зростання обсягу товарообігу, збільшення прибутку, зниження фондомісткості й інші. Форми прояву соціальної ефективності пов'язані з отриманням соціальних ефектів: поліпшенням умов праці.

Критерій економічної ефективності відображається наступною формулою:

$$e = E : B \quad (1.1)$$

де e – критерій економічної ефективності; E – економічний результат (вигода або ефект); B – витрат на досягнення економічного результату.

З огляду на складність і багатогранність цієї категорії в сучасній вітчизняній та зарубіжній науці дослідженню питань ефективності використання економічних ресурсів присвячено багато наукових праць. Американські вчені К. Макконелл та С. Брю в своїй праці “Економікс” розглядають категорію ефективності з точки зору такого застосування ресурсів, яке б забезпечувало найбільш цінний їх внесок у загальний обсяг продукції. “Економічна ефективність, відзначають вони, характеризує зв’язок між якістю ресурсів, які застосовуються в процесі виробництва, та отриманою в результаті кількістю будь-якого споживчого продукту. Більша кількість продукту, отриманого від даного обсягу видатків, означає підвищення ефективності, менший обсяг продукту від даної кількості видатків вказує на зниження ефективності” [61, с. 257].

Ряд економістів пропонують відійти від такої поширеної думки, а за основу визначення ефективності взяти ступінь (вірогідність) досягнення намічених цілей. Такий підхід розширює наукове уявлення про сутність категорії ефективності, однак може лише доповнити, а не замінити попереднє, оскільки за умов використання даного підходу не знаходить достатнього відображення значення ефективності як важливої оціночної категорії.

Визначення ефективності господарської діяльності має важливе як наукове, так і практичне значення. За її допомогою можна не тільки оцінити ефективність роботи підприємства, проаналізувати сумарний ефект різних її структурних підрозділів та напрямків діяльності, а й визначити стратегію розвитку, розробити прогноз та план дій на перспективу, встановити результати використання витрачених ресурсів: засобів виробництва, робочої сили, інформації і т. п.

Формування системи показників ефективності господарської діяльності підприємства має:

- створювати передумови для виявлення резервів росту ефективності;
- відображати витрати всіх видів ресурсів, що споживаються на підприємстві;
- стимулювати використання всіх резервів, наявних на підприємстві;
- виконувати критеріальну функцію.

Прийнято виділяти три основні системи критеріальних показників ефективності господарської діяльності:

1) система, заснована на остаточних результатах господарської діяльності підприємства, яка містить показники: прибуток до оподаткування, оподатковуваний, чистий прибуток, собівартість, рівень рентабельності, виручка від реалізації, обсяг виробництва, якість продукції, термін окупності інвестицій, рентабельність інвестицій і ін.;

2) система, заснована на результативності, якості та складності трудової діяльності, яка містить показники: продуктивність праці, темпи зростання продуктивності і заробітної плати, частка фонду оплати праці в собівартості продукції, втрати робочого часу, частка браку, фондоозброєність праці, трудомісткість продукції, коефіцієнти складності праці, чисельність персоналу і т. ін.;

3) система, заснована на формах і методах роботи з персоналом, яка охоплює показники: плинність кадрів, рівень кваліфікації персоналу, рівень трудової дисципліни, професійно-кваліфікаційна структура, співвідношення виробничого й адміністративно-управлінського персоналу, соціальна структура персоналу, рівномірність його завантаження, витрати на одного працівника, витрати на управління, соціально-психологічний клімат у колективі, привабливість праці то

Отже, система показників ефективності господарської діяльності має: відображати витрати всіх видів ресурсів, що споживаються на підприємстві; створювати передумови для виявлення резервів підвищення ефективності

виробництва; стимулювати використання всіх резервів, наявних на підприємстві; забезпечувати інформацією стосовно ефективності виробництва всі ланки управлінської ієрархії; виконувати критеріальну функцію.

Тобто для кожного з показників мають бути визначені правила інтерпретації їх значень. У системі показників ефективності господарської діяльності суб'єкта господарювання можна виділити такі групи показників: ефективності використання основних засобів (табл. 1.4);

- ефективності використання оборотних фондів (табл. 1.5.);
- ефективності використання праці (трудових ресурсів) (табл. 1.6.);
- ефективності окремих видів діяльності (табл. 1.7.);
- узагальнюючі показники ефективності господарської діяльності підприємства (табл. 1.8).

Що стосується перших трьох груп показників, то їх зміст детально розкривається у розділах, присвячених вивченню відповідних видів ресурсів.

Таблиця 1.4

Показники ефективності використання основних засобів [59, с. 282]

Назва	Характеристика показників	Формула
Фондовіддача	Виражає ефективність використання засобів праці, тобто показує, скільки виробляється готової продукції на одиницю основних виробничих засобів	$\Phi B = \frac{BP}{OЗ}$
Фондомісткість	Характеризує вартість основних виробничих фондів, яка припадає на одиницю вартості валової (товарної) продукції	$\Phi M = \frac{OЗ}{BP}$
Рентабельність основних засобів	Характеризує рівень ефективності використання основних засобів	$P\phi = \frac{\Pi}{OЗ}$
Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання	Визначається відношенням фактичної продуктивності основного технологічного устаткування до його нормативної продуктивності	$K_{int} = \frac{BP}{\Pi_{обл}}$
Коефіцієнт змінності обладнання	Показує, скільки змін працює обладнання	$K_z = \frac{K_{ст.зм.}}{n}$

де, ВП – обсяг реалізованої продукції (за гуртовими цінами) за рік; ОЗ – середньорічна вартість основних засобів; П – прибутку, одержаний за певний період; Побл – виробнича потужність обладнання у відповідних показниках; Кст.зм – кількість відпрацьованих верстатозмін; n – кількість одиниць обладнання.

Таблиця 1.5

Показники ефективності використання оборотних коштів [59, с. 283]

Назва	Характеристика показників	Алгоритм розрахунку
Коефіцієнт оборотності	Показником ефективності використання оборотних коштів в	$K_{об} = \frac{ВП}{\overline{ОК}}$
Коефіцієнт завантаження	Характеризує величину оборотних коштів на 1 грн. реалізованої продукції	$K_{зан} = \frac{\overline{ОК}}{ВП}$
Тривалість обороту	Тривалість в днях одного обороту	$T_{об} = \frac{Д}{K_{об}}$
Рентабельність оборотних коштів	Відношення прибутку (П), одержаного за певний період, до середніх залишків оборотних фондів за той самий період (ОК)	$P_{\phi} = \frac{П}{\overline{ОК}}$

де, ОК – середні залишки оборотних коштів; Д – кількість днів у періоді; Коб – коефіцієнт оборотності.

Таблиця 1.6

Показники ефективності використання праці (трудових ресурсів) [41, с. 121]

Назва	Характеристика показників	Алгоритм розрахунку
Продуктивність праці	Характеризує кількість продукції, виробленої в одиницю часу, або витрати часу на виробництво одиниці продукції	$ПП = \frac{ВП}{ЖП}$
Трудомісткість продукції	Характеризує затрати робочого часу на виробництві одиниці або всього обсягу виготовленої продукції	$ПП = \frac{ЖП}{ВП}$
Фондоозброєність	Вартість основних виробничих засобів, що припадає на одного працівника	$\Phi_o = \frac{\overline{ОЗ}}{СЧП}$
Зарплатомісткість продукції	Визначає, скільки гривень заробітної плати припадає на 1 гривню виготовленої продукції	$Зм = \frac{\Phi_{оп}}{ВП}$

де, ЖП – витрати живої праці, що відображається кількістю відпрацьованих людино-годин; СЧП – середньооблікової чисельності працівників з певний період; Фоп – фонд оплати праці.

Таблиця 1.7

Показники ефективності використання капітальних вкладень [45, с. 182]

Назва	Характеристика показників	Алгоритм розрахунку
Коефіцієнт ефективності капітальних вкладень	Визначає абсолютну ефективність інвестицій	$E_p = \frac{\Delta\P}{KB}$
Термін окупності капітальних вкладень	Період часу в роках, за який побудоване чи реконструйоване підприємство забезпечує накопичення прибутку в розмірах, що дорівнюють здійсненим капітальним вкладенням	$T_{ок} = \frac{KB}{\Delta\P}$
Зведені витрати	Дорівнює сумі поточних витрат на одиницю продукції за i -м варіантом (C_i) та добутку нормативного коефіцієнта ефективності (E_n) та питомих (на одиницю продукції) капітальних вкладень за i -м варіантом. Найкращим буде варіант з мінімальним значенням зведених витрат	$z_i = C_i + E_n K_i \rightarrow \rightarrow \min$

де, $\Delta\P$ – щорічний приріст прибутку від здійснення капітальних вкладень;
 KB – сума капітальних вкладень.

Таблиця 1.8

Узагальнюючі показники ефективності діяльності підприємства [17, с. 109]

Назва	Характеристика показників	Алгоритм розрахунку
Норма прибутковості	Характеризує величину чистого прибутку, що приходить на одиницю інвестиційних вкладень	$H_{np} = \frac{\Pi}{OЗ + OK}$
Рентабельність продукції	Характеризує ефективність витрат на виробництво продукції	$P_{prod} = \frac{\Pi}{C}$
Коефіцієнт ефективності застосовуваних ресурсів	Характеризує рівень поточних витрат на виробництво	$K_{ep} = \frac{ЧП}{Ч_{np} + (OЗ + OK) K_{вне}}$

де, OЗ – середньорічна вартість основних засобів; OK – середні залишки оборотних коштів; C – собівартості продукції; ЧП – чиста продукція в

порівнянних цінах за рік; Чпр – витрати ресурсів, що відображені чисельністю працівників.

Для решти показників, крім узагальненого подання їх у таблицях, наводяться також більш детальні коментарі стосовно їх змісту та методології визначення. Що стосується оцінювання ефективності капітальних вкладень, які є також невід’ємними елементами в господарській діяльності підприємства, то розрізняють абсолютну та порівняльну ефективність капітальних вкладень. Абсолютна ефективність капітальних вкладень показує загальну величину їх віддачі; порівняльна ефективність розраховується з метою визначення кращого з можливих варіантів (проектів) інвестування виробництва.

Узагальнюючий, кінцевий результат роботи підприємства оцінюється рівнем ефективності його господарської діяльності: загальним обсягом одержаного прибутку та в розрахунку на одиницю ресурсів. Прибуток та відносний показник прибутку – рентабельність є основними показниками ефективності роботи підприємства, які характеризують інтенсивність господарювання.

Життєдіяльність підприємства багато в чому залежить саме від того, якою мірою забезпечена фінансова віддача ресурсів та наскільки досягається рівень прибутковості в процесі формування витрат. Співвідносити витрати і доходи – головне завдання кожного учасника господарської діяльності.

Водночас абсолютна сума прибутку не характеризує рівня ефективності господарської діяльності. Щоб зробити висновок про рівень ефективності господарювання, отриманий прибуток необхідно порівняти з понесеними витратами або активами, які забезпечують підприємницьку діяльність, тобто визначити рентабельність.

Рентабельність має кілька модифікованих форм залежно від того, які саме прибуток і ресурси (витрати) використовують у розрахунках [68].

Передусім розрізняють рентабельність інвестованих ресурсів (капіталу), рентабельність продукції і рентабельність господарської діяльності. Рентабельність інвестованих ресурсів (капіталу) обчислюється в кількох модифікаціях: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу,

рентабельність акціонерного капіталу. [29, с. 193] Відобразимо дані показники в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

Показники рентабельності господарської діяльності підприємства [44, с.96]

Показник	Методика розрахунку
1. Оцінка ефективності в цілому	
Рентабельність виробництва	$Рв = \frac{ЧП}{С} \times 100\%,$ де ЧП – чистий прибуток (прибуток до оподаткування) С – собівартість продукції.
Рентабельність активів	$Ра = \frac{ЧП}{А} \times 100\%,$ де ЧП – чистий прибуток (прибуток до оподаткування) А – середньорічна вартість активів.
Рентабельність власного капіталу	$Рвк = \frac{ЧП}{ВК} \times 100\%,$ де ЧП – чистий прибуток ВК – середньорічна вартість власного капіталу
2. Оцінка ефективності за видами діяльності	
Рентабельність операційної діяльності	$Род = \frac{Под}{Вод} \times 100\%,$ де Поп – прибуток від операційної діяльності Вод – витрати з операційної діяльності
Рентабельність інвестиційної діяльності	$Рід = \frac{Під}{Від} \times 100\%,$ де Під – прибуток від інвестиційної діяльності Від – витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю
Рентабельність фінансової діяльності	$Рфд = \frac{Пфд}{Вфд} \times 100\%,$ де Пфд – прибуток від фінансової діяльності Вфд – витрати, пов'язані з фінансовою діяльністю
3. Оцінка ефективності використання ресурсів	
Рентабельність основних засобів	$Роф = \frac{ЧП}{ОФ} \times 100\%,$ де ЧП- чистий прибуток (прибуток до оподаткування) ОФ – середньорічна вартість основних фондів
Рентабельність оборотних засобів	$Роз = \frac{ЧП}{ОЗ} \times 100\%,$ де ЧП- чистий прибуток (прибуток до оподаткування) ОЗ - середньорічна вартість оборотних засобів
Рентабельність реалізованої продукції	$Р'_{прод} = \frac{Пі}{Сі} \times 100\%,$ де Пі – прибуток і-го виду продукції Сі – собівартість -го виду продукції

Зміна рівня того чи іншого показника рентабельності залежить від зміни економічних та організаційно-технічних факторів виробництва та реалізації продукції (робіт та послуг). Тому у процесі аналізу стану рентабельності підприємства необхідно визначити, які фактори більше впливали на підвищення чи зниження рівня рентабельності й розробити відповідні заходи підвищення ефективності діяльності підприємства.

1.4. Нормативно-правове забезпечення відносин у сфері управління господарською діяльністю підприємства

Державне регулювання підприємництва – це реалізація державної політики, основним напрямком якої є удосконалення правового регулювання відносин господарюючих суб'єктів, адміністративних взаємин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та підприємствами, недопущення прийняття економічно необґрунтованих регулюючих актів, зниження рівня втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах чинного законодавства.

Основні напрями державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні [36]:

- 1) удосконалення та спрощення порядку ведення обліку в цілях оподаткування;
- 2) запровадження спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів малого підприємництва, що відповідають критеріям, встановленим у податковому законодавстві;
- 3) залучення суб'єктів малого підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення постачання продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб;

4) забезпечення фінансової державної підтримки малих і середніх підприємств шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо;

5) сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва;

6) гарантування прав суб'єктів малого і середнього підприємництва під час здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

7) сприяння спрощенню дозвільних процедур та процедур здійснення державного нагляду (контролю), отримання документів дозвільного характеру для суб'єктів малого і середнього підприємництва та скороченню строку проведення таких процедур;

8) організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого і середнього підприємництва;

9) впровадження механізмів сприяння та стимулювання до використання у виробництві суб'єктами малого і середнього підприємництва новітніх технологій, а також технологій, які забезпечують підвищення якості товарів (робіт, послуг).

Метою державного регулювання підприємництва є спрямування системи заходів на зростання зайнятості населення і, завдяки цьому, перехід населення від бідності – через самозайнятість і розвиток підприємництва – до середнього класу.

Таким чином, всі важелі державної політики повинні скеровуватись на стимулювання людей займатись бізнесом та, відповідно, на легкість ведення підприємницької діяльності.

Структура нинішнього механізму регулювання підприємницької діяльності ґрунтується на застосовуванні чітких принципів. Перший – це ефективність застосування механізму регулювання, який цілеспрямовується на

зростання рівня добробуту населення, на вирішення важливих соціальних питань і не повинно бути дорогим для держави.

Другий принцип – справедливість. Саме цей принцип є основою забезпечення рівноправності усіх без винятку суб'єктів підприємницької діяльності. Поєднавши з відповідальністю за дотримання законодавства як органами державного регулювання, так і їх працівниками, стає можливим сформулювати ефективний алгоритм використання даного механізму, ввести такі принципи, як відповідальність і послідовність.

Не менш важливим є принцип простоти – правові акти мають бути зрозумілими та лаконічними за змістом, коли є можливість вільно їх дотримуватись у реальному житті.

Суб'єктами державного регулювання підприємницької діяльності в Україні є [50]:

- Міністерство економіки;
- Міністерство фінансів;
- Державна фіскальна служба;
- Антимонопольний комітет України. Основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів підприємництва, згідно зі статтею 12 ГК України є:

- державне замовлення;
- ліцензування, патентування і квотування;
- технічне регулювання;
- застосування нормативів та лімітів;
- регулювання цін і тарифів;
- надання інвестиційних, податкових та інших пільг;
- надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій [47].

Механізм державного регулювання підприємництва включає:

- систему державного регулювання процесів, що відбуваються у підприємницькому середовищі (роздержавлення і приватизація, конкуренція і монополізм, банкрутство тощо) і які безпосередньо його формують;

- систему державного регулювання та підтримки підприємництва (безпосередньо як об'єкта регулювання).

Серед основних напрямків державної підтримки підприємництва в Україні можна виділити [53]:

1. Створення та постійне удосконалення нормативно-правової бази регулювання функціонування підприємництва.
2. Реалізація конкурентної політики.
3. Формування ефективної системи фінансово-кредитної та гарантійної підтримки підприємництва.
4. Дерегуляція економіки.
5. Забезпечення сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату в державі.
6. Підтримка стабільності національної валюти.
7. Використання сучасних раціональних принципів приватизаційного процесу.
8. При необхідності проведення реструктуризації, трансформації підприємств, відповідно до вимог ринку.
9. Підтримка рентабельних підприємств, забезпечення розвитку малого підприємництва.
10. Підвищення ефективності функціонування державного сектора економіки.
11. Залучення іноземних інвестицій.
12. Участь держави у побудові та розвитку ринкової та соціальної інфраструктури.
13. Недопущення тінізації економіки через сприяння трансформації некримінальної тіньової економіки в легальну.
14. Ефективне використання міжнародної допомоги з метою розвитку підприємництва.
15. Формування у суспільстві відповідного типу економічної культури й морально-психологічної атмосфери.

Рівні та підходи регулювання обліку

За місцем та роллю у реформуванні та регулюванні бухгалтерського обліку акти нормативно-правового та методичного забезпечення можна згрупувати за такими рівнями:

Перший рівень – Закони України, що затверджені Верховною Радою України. Ці законодавчі акти мають вищу юридичну силу. Важливіші з них:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (далі – ГКУ).
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (далі – ПКУ).

Другий рівень – Укази Президента України. Ці нормативні документи доповнюють інформацію, що знаходиться у Законах України.

Третій рівень – постанови Кабінету Міністрів України, що є актами вищого органу в системі органів виконавчої влади. Четвертий рівень – положення, інструкції, накази, вказівки, методичні рекомендації Міністерства фінансів України. Основними методичними документами, що регламентують облік і допомагають його організувати є Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку України, План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування, інші нормативно-правові акти і методичні рекомендації, які розробляються та затверджуються на основі цих методичних документів.

П'ятий рівень – положення, інструкції, постанови Національного банку України, галузевих міністерств і відомств.

Шостий рівень – рішення, накази, розпорядження щодо організації бухгалтерського обліку і застосування облікової політики, що приймаються підприємством і не суперечать нормативним актам, що приведені в рівнях 1–5.

Основним нормативним документом, що регулює бухгалтерський облік є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Цей закон визначає основні правові принципи організації та ведення

бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності. Дія цього Закону поширюється на всі юридичні особи, незалежно від організаційно-правових форм і форм власності. Суттєва особливість Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» – це створення методологічних засад збору, реєстрації та узагальнення інформації, які здійснюються шляхом суцільного, безперервного та документального обліку всіх господарських операцій [35].

Поряд із звичайними правовими нормами, які містять правила поведінки, умови їх реалізації, санкції за порушення, закон вводить норми методологічного характеру та стандарти, встановлює професійні прийоми та способи обліку.

Податковий кодекс України (далі за текстом – ПКУ) відноситься до першого рівня, регулює перш за все, порядок обліку доходів, витрат, амортизації основних засобів і інших матеріальних і нематеріальних активів; прибутку, що оподатковується; податку на додану вартість; інших об'єктів.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних основ управління господарською діяльністю підприємства дозволяє зробити наступні висновки:

1. Проаналізувавши сутність та зміст поняття «господарська діяльність», ми вважаємо за доцільне трактувати його як самостійну, суспільно корисну діяльність юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізичних осіб, спрямовану на виготовлення і реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг, що мають цінову визначеність, яка поєднує приватні і публічні інтереси та здійснюється в межах чинного законодавства. Такий підхід підкреслює основні ознаки господарської діяльності та робить акцент на необхідності дотримуватися вимог чинного законодавства, що особливо актуально в умовах сьогодення.

2. Для управління ефективністю діяльності підприємства важливого значення набувають і фактори, які на неї впливають. Тому актуальним завданням стає максимальна відповідність класифікації факторів ефективності діяльності підприємства структурі організації та циклу виготовлення продукції (надання послуг).

Одна з традиційних моделей класифікації факторів ефективності поділяє фактори на зовнішні та внутрішні. Зовнішні (екзогенні) фактори в короткостроковому періоді не є об'єктами впливу або контролю з боку підприємства, а внутрішні (ендогенні) фактори завжди контролюються з боку підприємства. Не менш важливим є розуміння значення та способів взаємодії цих груп факторів.

3. Визначення ефективності господарської діяльності має важливе як наукове, так і практичне значення. За її допомогою можна не тільки оцінити ефективність роботи підприємства, проаналізувати сумарний ефект різних її структурних підрозділів та напрямків діяльності, а й визначити стратегію розвитку, розробити прогноз та план дій на перспективу, встановити результати використання витрачених ресурсів: засобів виробництва, робочої сили, інформації і т. п.

4. Система показників ефективності господарської діяльності має: відображати витрати всіх видів ресурсів, що споживаються на підприємстві; створювати передумови для виявлення резервів підвищення ефективності виробництва; стимулювати використання всіх резервів, наявних на підприємстві; забезпечувати інформацією стосовно ефективності виробництва всі ланки управлінської ієрархії; виконувати критеріальну функцію.

5. Державне регулювання підприємництва – це реалізація державної політики, основним напрямком якої є удосконалення правового регулювання відносин господарюючих суб'єктів, адміністративних взаємин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та підприємствами, недопущення прийняття економічно необґрунтованих регулюючих актів, зниження рівня втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах чинного законодавства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «ЖИТОМИРСЬКІ ЛАСОЦІ»

2.1 Організаційно-управлінський аналіз підприємства

АТ «Житомирські ласоці» є виробничим підприємством. Основною метою діяльності АТ «Житомирські ласоці» є виробництво конкурентоспроможної продукції, виконання робіт і надання послуг є основною діяльністю АТ «Житомирські ласоці». Ця діяльність спрямована на задоволення потреб як українських, так і іноземних юридичних та фізичних осіб. Крім того, підприємство прагне задовольняти соціально-економічні інтереси своїх засновників, акціонерів і членів трудового колективу за рахунок отриманого прибутку [64].

Засновниками АТ «Житомирські ласоці» є члени трудового колективу підприємства, які мають розподілені між собою акції. Загалом, товариство налічує 1160 акціонерів, серед яких є фізичні особи - працівники фабрики, пенсіонери підприємства, а також члени сімей працівників підприємства, а також юридична особа - американське підприємство «Cobisco Union Ins.»)

Згідно зі Статутом АТ «Житомирські ласоці», основною сферою діяльності підприємства є виробництво кондитерських виробів, оптова та роздрібна торгівля продукцією підприємства, надання різних послуг, таких як транспортні, будівельні, ремонтні, посередницькі, маркетингові, лізингові, інформаційні послуги [40].

Підприємство також займається відкриттям та експлуатацією власних, фірмових, оптово-роздрібних магазинів і здійснює комерційну та зовнішньоекономічну діяльність у порядку, встановленому законодавством України.

Загальна інформація про підприємство АТ «Житомирські ласоці» представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна інформація про підприємство АТ «Житомирські ласощі»

Повне найменування	Акціонерне товариство «Житомирські ласощі»
Скорочена назва	АТ «Житомирські ласощі»
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Дата реєстрації	23.09.1993
Код ЄДРПОУ	00382071
Розмір статутного капіталу	18 218 721,12 грн.
Код виду діяльності	46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами
Середньооблікова чисельність працівників	873 особи

Види діяльності:

Основний:

46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами

Інші:

10.72 Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання

10.82 Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів

10.86 Виробництво дитячого харчування та дієтичних харчових продуктів

46.39 Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

47.24 Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах

35.30 Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря

25.73 Виробництво інструментів

28.94 Виробництво машин і устаткування для виготовлення текстильних, швейних, хутряних і шкіряних виробів

28.96 Виробництво машин і устаткування для виготовлення пластмас і гуми

28.99 Виробництво інших машин і устаткування спеціального призначення, н.в.і.у.

33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення

33.20 Установлення та монтаж машин і устаткування

46.11 Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами

46.18 Діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими товарами

46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин

46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами

46.90 Неспеціалізована оптова торгівля

47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах

47.30 Роздрібна торгівля пальним

49.41 Вантажний автомобільний транспорт

49.42 Надання послуг перевезення речей (переїзду)

52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту

56.29 Постачання інших готових страв

68.10 Купівля та продаж власного нерухомого майна

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

АТ «Житомирські ласощі» займає лідируючі позиції на ринку і є одним з найбільших експортерів кондитерської продукції, поставляючи солодощі до 37 країн світу. Враховуючи такі фактори, підприємство постало перед необхідністю створення сильного українського європейські орієнтованого кондитерського бренду, який впевнено займе своє місце на ринку. Тому компанія запустила процес ребрендингу, в рамках якого вивела на ринок новий

бренд «Zhytomir Sweets». Новий бренд під єдиним ім'ям і концепцією об'єднає всі раніше відомі торгові марки підприємства [64].

Свою діяльність кондитерська фабрика «Житомирські ласощі» розпочала ще в 1944 році 11 травня, коли на місці старого млина був створений цех по виготовлення пряників. В той час за одну зміну виробляли 130 кг продукції для фронту. А вже через рік план по виготовлення продукції збільшився до 500 тон.

В 1999 році на фабриці відбулась суттєва модернізація, що дало можливість її посісти четверте місце в рейтингу серед усіх виробників представлених на ринку в Україні. [64]

На сьогоднішній день на фабриці функціонують 28 виробничих ліній. Потенційна потужність підприємства становить більше 80 тис. тон в рік. Також ведеться будівництво нового приміщення, що ще більше збільшить виробничі потужності підприємства і обсяги продукції «Житомирські ласощі».

На підприємстві функціонує 7 цехів, в яких виробляються:

- цукерки в коробках;
- шоколадні батончики;
- глазуровані і неглазуровані цукерки;
- шоколадні цукерки-снеки;
- шоколадно-вафельні цукерки;
- фадж;
- печиво;
- вафлі;
- круп'яні батончики;
- продукція без цукру;
- йогуртово-зернові десерти.

Загальна виробнича потужність фабрики – понад 80 тисяч тонн продукції на рік. Продукцію випускають під чотирма торговими марками: ЖЛ, Doma, Optimix, Stevix. Житомирська кондитерська фабрика виробляє широкий асортимент кондитерської, пісної, дієтичної продукції, а також продукції для

дітей. У 2012 році підприємство отримало сертифікат Халяль на частину свого асортименту. Продукцію компанії експортують у 26 країн світу, зокрема до Німеччини, Ізраїлю, Молдови, США, Естонії, Латвії, Азербайджану тощо.

Підприємство є одним із найбільших роботодавців області. Кондитерська фабрика пройшла сертифікацію ISO 9001 та ISO 22000 [12].

Управління АТ «Житомирські ласощі» здійснює генеральний директор, який призначає заступників директора та головного бухгалтера, котрі безпосередньо підпорядковуються генеральному директору. В свою чергу, заступники директора керують відділами: маркетинговий, постачання та збуту та йому підпорядковується персонал працівників. Кожен з цих відділів виконує свої функції. Організаційна структура управління ПрАТ «Житомирські ласощі» наведена на рис. 2.1.

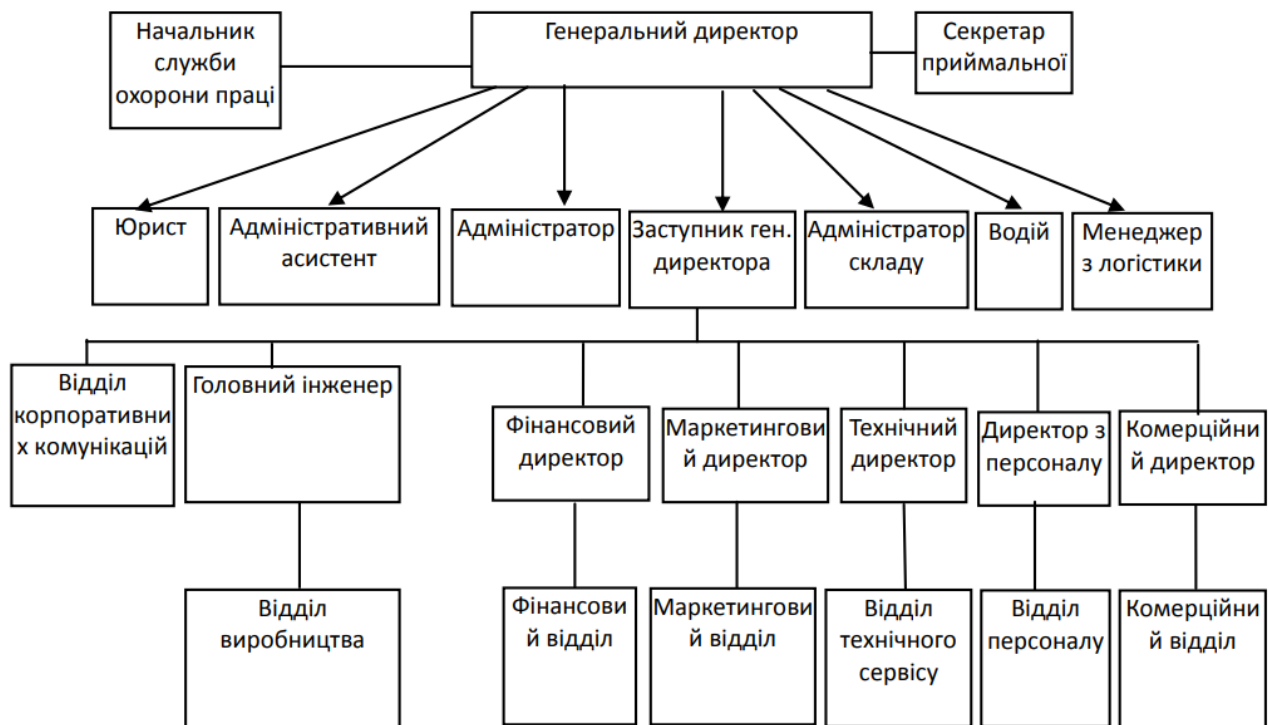

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ПрАТ «Житомирські ласощі»

Організаційну структуру АТ «Житомирські ласощі» можна охарактеризувати як лінійно-функціональну. Принцип побудови такий, що всі структури підприємства підпорядковуються генеральному директору. Аналіз

організаційної структури дає змогу сказати, що ця структура цілком відповідає цілям і завданням АТ «Житомирські ласощі».

Спеціалісти усіх підрозділів підприємства діють у відповідності із положеннями про підрозділи та посадовими обов'язками. У звітному періоді змін в організаційній структурі АТ «Житомирські ласощі» не відбувалося.

Недоліками такої організаційної структури є: недостатня гнучкість при вирішенні нових завдань; ускладнена координація діяльності функціональних підрозділів з упровадженні нових програм; ускладнена реалізація внутрішньовиробничих конструкторських і технологічних новацій без залучення керівників вище ланки; надмірний розвиток вертикальної складової системи управління.

2.2 Діагностика фінансово-економічного стану АТ «Житомирські ласощі»

На сьогоднішній день оцінка фінансово-економічного стану підприємства є досить актуальною для будь-якого суб'єкта господарської діяльності в Україні. Адже, в умовах ринкових відносин зростає самостійність підприємств, їх економічна і правова відповідальність.

Кожне підприємство самостійно відповідає за свою роботу та ухвалює рішення щодо подальшого розвитку. Як наслідок, виживає той, хто найкраще використовує наявні ресурси з метою отримання максимальної суми прибутку за результатами здійснення господарської діяльності. При цьому різко зростає значення аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання [28].

Фінансовий стан підприємства – це така різнобічна характеристика якості виробничої і фінансової діяльності підприємства, як визначає рух, склад та ефективне використання фінансових ресурсів, реалізацію фінансових відносин

за допомогою системи показників як на фіксований момент часу, так і в динаміці.

Для більш детального ознайомлення з виробничо-господарським процесом, що відбувається на підприємстві АТ «Житомирські ласощі» розглянемо основні показники його виробничого та фінансового стану (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Основні економічні показники господарської діяльності

АТ «Житомирські ласощі»

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
		2021	2022	2023	+/-	%
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	269816	263023	406025	136209	50,5
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	271517	223664	350309	78792	29,02
3	Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	-1701	39359	55716	57417	В 33,7
4	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	12340	682	4893	-7447	-60,3
5	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	169474	141557	128962	-40512	-23,9
6	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	125714	221458,5	364748	239034	190,14
7	Середньооблікова чисельність персоналу, осіб	776	792	784	8	1,03
8	Продуктивність праці, тис. грн./на 1 особу	347,70	332,10	517,88	170,18	48,94
9	Фондовіддача	1,59	1,85	3,14	1,55	х
10	Фондоозброєність, грн.	2,1	1,7	1,6	-0,5	х

Джерело: [розраховано автором за даними АТ «Житомирські ласощі»]

Першим показником для оцінки є чистий дохід, або визначення вартісного вираження обсягів реалізації продукції підприємства. Даний показник за 2021-2023 роки збільшився на 50,5%. В свою чергу зросла собівартість реалізованої продукції на 29,02%. Зміна даних показників відобразилась на валовому прибутку, який в результаті також збільшився в 33,7 раз, а чистий прибуток зменшився на 60,3 %. Проте порівнюючи чистий прибуток 2023 року та 2021 року, то він зменшився на 60,3%.

Прибутковість підприємства забезпечується за рахунок ефективного використання майнових ресурсів підприємства. За даними таблиці спостерігаємо зростання середньорічної вартості оборотних активів на 239034 тис. грн. та середньорічна вартість основних засобів зменшилась на 40512 тис. грн. Такі зміни майнового стану підприємства відобразились на зростанні фондівіддачі на 1,45 пункти.

Зміни відбулися і в чисельності персоналу – збільшилось на 8 осіб. Продуктивність праці персоналу збільшилась на 48,94%.

У таблиці 2.3 розглянемо горизонтальний аналіз активів АТ «Житомирські ласощі».

Таблиця 2.3

Горизонтальний аналіз активів АТ «Житомирські ласощі»
у 2021-2023 рр.

Показник	Роки						Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %	п.с.
	2021		2022		2023				
	тис. грн	питома вага, %	тис.грн	питома вага, %	тис.грн.	питома вага, %			
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	151541	47,52	138619	33,47	126438	21,79	-25103	- 16,6	-25,7
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	37095	11,6	32208	7,8	128332	22,11	91237	245,9	10,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	118673	37,2	228449	55,16	312700	53,88	194027	163,5	16,68
Інша поточна дебіторська заборгованість	3002	0,94	4008	0,9	1982	0,34	-1020	-33,9	-0,6
Гроші та їх еквіваленти	415	0,13	1648	0,39	722	0,12	307	73,97	-0,01
ОБОРОТНІ АКТИВИ	167395	52,48	275522	66,53	453868	78,21	286473	171,1	25,7
АКТИВИ	318936	100	414141	100	580306	100	261370	81,95	X

Джерело: [розраховано автором за даними Додатків А, Б і В]

Горизонтальний аналіз полягає у побудові аналітичної таблиці, у якій абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання(зниження).

Цінність результатів горизонтального аналізу істотно знижується за умов інфляції, але ці дані можна використовувати при міжгосподарських порівняннях.

Протягом 2021-2023 рр. у структурі оборотних активів найбільшу питому вагу становили дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами, питома вага яких у 2022 р. зростає на 17,96%, а у 2023 р. зростає на 16,68% і становить 53,88%.

Загалом, зростання обсягів дебіторської заборгованості на підприємстві є негативним явищем, оскільки свідчить про недотримання договірної і розрахункової дисципліни та несвоєчасне пред'явлення претензій за борговими зобов'язаннями на АТ «Житомирські ласощі».

Позитивним є зростання частки грошових коштів та їх еквівалентів у структурі ліквідних активів у 2023 році на 73,97%, що свідчить про нарощування ліквідності підприємством.

Для більш детального аналізу розглянемо горизонтальний аналіз пасивів АТ «Житомирські ласощі» у табл. 2.4.

Нерозподілений прибуток АТ «Житомирські ласощі» зменшується. Так, вартість нерозподіленого прибутку АТ «Житомирські ласощі» в 2023 році проти 2021 року зменшилась на 12062 тис. грн. або на 80,03%. Дана тенденція свідчить про зменшення прибутковості підприємства протягом аналізованого періоду. При цьому, частка нерозподіленого прибутку АТ «Житомирські ласощі» в сукупному капіталі зменшується з 4,72% в 2021 році до 0,51% в 2023 році.

Вартість власного капіталу ТОВ «Руш» протягом 2020-2022 років зменшується. Так, його вартість в 2023 році проти 2021 року зменшилась 37090 тис. грн., що на кінець року становило – 122436 тис. грн. При цьому, необхідно відзначити, що питома вага власного капіталу в сукупному капіталі товариства

збільшується з 4,72% в 2021 році до 21,09 % в 2023 році, що є свідченням збільшення самофінансування.

Таблиця 2.4

Горизонтальний аналіз пасивів (джерел фінансування активів)

АТ «Житомирські ласощі» у 2021-2023 рр.

Показник	Роки						Абс. приріст , +,-	Відн. приріст , %	п.с.
	2021		2022		2023				
	тис. грн.	питом а вага, %	тис. грн.	питом а вага, %	тис. грн.	питом а вага, %			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	15071	4,72	17731	4,28	3009	0,51	-12062	-80,03	-4,2
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	15952 6	50,02	14541 2	35,1	12243 6	21,09	-37090	-23,25	-28,9
товари, роботи, послуги	10015 0	31,4	19132 0	46,19	33099 9	57,03	230849	230,50	25,6 3
розрахунками з бюджетом	12991	4,07	29634	7,15	40127	6,9	27136	208,88	2,84
розрахунками зі страхування	4536	1,42	6395	1,54	10157	1,75	5621	123,91	0,33
розрахунками з оплати праці	11538	3,62	12627	3,04	7501	1,29	-4037	-34,98	-2,32
КОРОТКОСТРОКО ВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	15941 0	49,9	26872 9	64,8	45783 3	78,8	298423	187,2	28,9
БАЛАНС	31893 6	100	41414 1	100	58030 6	100	261370	81,95	X

Джерело: [розраховано автором за даними Додатків А, Б і В]

Більша частка в структурі позикових коштів та й в сукупному капіталі АТ «Житомирські ласощі» належить короткостроковим зобов'язанням товари, роботи, послуги. Так, їх частка в сукупному капіталі АТ «Житомирські ласощі» в 2021 році становить 31,4%, а в 2023 році – 57,03%.

Прибуток завжди мав найважливішу, провідну роль в господарському та фінансовому механізмі управління соціально-економічним розвитком підприємства. Процес управління доходами включає механізм їх формування та розподілу.

В табл. 2.5 проаналізуємо динаміку та структуру доходів підприємства за 2021-2023 роки.

Таблиця 2.5

Динаміка та структура доходів АТ «Житомирські ласощі»

Показники	Роки						Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	2021		2022		2023		+/-	%	п. с.
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%			
Чистий дохід	269816	74,19	263023	92,77	406025	93,55	136209	50,5	19,4
Інші операційні доходи	53220	14,63	3709	1,3	14458	3,33	-38762	-72,8	-11,3
Інші доходи	40316	11,08	16774	5,91	11480	2,64	-28836	-71,5	-8,44
Разом доходів	363652	100	283506	100	433985	100	70333	19,3	X

Джерело: [розраховано автором за даними Додатків А, Б і В]

Отже, в результаті аналізу даних табл. 2.5, приходимо до висновку, що підприємство в 2023 році отримало доходів на загальну суму 433985 тис. грн., що на 70333 тис. грн., або на 19,3% більше за рівень 2021 року. В структурі доходів найбільшу питому вагу займає чистий дохід від (406025 тис. грн. в 2023 році), АТ «Житомирські ласощі».

2.3 Оцінка системи управління господарською діяльністю підприємства

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта господарювання або дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в економічному середовищі [5]. Оцінка майнового та фінансово-економічного стану підприємства створює необхідну інформаційну базу для прийняття різноманітних управлінських і фінансових

рішень. В нестабільних умовах функціонування підприємства, що передбачає вибір методологічних основ фінансового обліку, виникає проблема отримання показників придатних для порівняння. Як наслідок, підвищена увага до процесу вибору облікових принципів, методів та прийомів при формуванні показників бухгалтерської фінансової звітності [43].

Головним призначенням фінансової звітності підприємства є одержання інформації, яка дає достовірне й повне уявлення про майновий і фінансовий стан компанії. На жаль, до останнього часу фінансова звітність українських підприємств не відповідала цим вимогам. Річ у тім, що серед практикуючих працівників фінансово бухгалтерських служб існувала точка зору, що основною, якщо не єдиною, ціллю складання бухгалтерської звітності є її надання в державні контролюючі органи. Адже результати фінансового аналізу використовуються:

- адміністрацією для прийняття управлінських рішень;
- зовнішніми користувачами (банками — для визначення кредитоспроможності підприємства, потенційними інвесторами — для визначення доцільності інвестицій, професійними учасниками фондового ринку — для визначення ціни акцій і тощо).

Для початку розглянемо динаміку показників формування фінансових результатів в табл. 2.6.

Як було зазначено раніше з даних табл. 2.6 можемо побачити, що відбулося зростання чистого доходу підприємства у 2023 році на 136209 тис. грн. або на 50,48% в порівнянні з 2021 роком.

Валовий прибуток збільшився на 57417 тис. грн. або у 3 рази у 2023 році. На що вплинуло зростання собівартості послуг на 78792 тис. грн. (29,02%) у 2023 році в порівнянні з 2021 роком.

Таблиця 2.6

**Динаміка показників формування фінансових результатів
АТ «Житомирські ласощі» за 2021-2023 роки**

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+,-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	269816	263023	406025	136209	50,48
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	271517	223664	350309	78792	29,02
Валовий: прибуток (збиток)	-1701	39359	55716	57417	у 3 рази
Інші операційні доходи	53220	3709	14458	-38762	-72,83
Адміністративні витрати	20748	19823	22750	2002	9,65
Витрати на збут	24031	26744	33325	9294	38,68
Інші операційні витрати	34312	12479	19442	-14870	-43,34
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	-27572	-15978	-5343	-22229	-80,62
Інші доходи	40316	16774	11480	-28836	-71,52
Інші витрати	124	56	170	46	37,10
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	12620	740	5967	-6653	-52,72
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	12340	682	4893	-7447	-60,35

Джерело: [розраховано автором за даними Додатків А, Б і В]

Впродовж 2023 року на підприємстві збільшився рівень адміністративних витрат на 9,65%, а рівень інших операційних витрат зменшився на 43,34% та зменшився рівень інших операційних доходів на 72,83%. Таким чином, фінансовий результат від операційної діяльності зменшився на 80,62% та підприємство отримало збитки в розмірі 22229 тис. грн. Разом з тим, на підприємстві присутнє збільшення інших витрат на 37,10% відповідно, що в кінцевому результаті привело до збитку у розмірі 6653 тис. грн. після оподаткування.

Для оцінки фінансового стану підприємства оцінимо ряд показників в табл. 2.7 та зробимо відповідні висновки.

Таблиця 2.7

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства

№ з/п	Показник	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р., +/-
		2021	2022	2023	
1	Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	0,52	0,66	0,78	0,26
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,001	0,99	0,97	-0,031
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,002	0,006	0,002	0
4	Частка оборотних активів в загальній сумі активів	46,48	32,56	21,37	-25,11
5	Коефіцієнт фінансової залежності	1,9	2,8	4,7	2,8
6	Співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань	1,0007	0,54	0,26	-0,7407
7	Фінансовий лівередж	0,99	1	1	0,01

Джерело: [розраховано автором за даними Додатків А, Б і В]

Загальний коефіцієнт покриття є важливим показником платоспроможності. У 2023 році значення цього показника було в менше нормативу, а саме 0,78, що на 0,26 більше, ніж у 2023 році.

Значення коефіцієнту швидкої ліквідності, при нормативному значенні більше 0,5, у 2023 році становило 0,97, що менше ніж у 2020 році на 0,031 пункти. Слід відзначити, що підприємство у 2021-2023 роках було забезпечене найбільш ліквідними засобами – грошовими коштами, оскільки показник абсолютної ліквідності мав значення більше за критичне (більше 0,2).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає здатність покривати короткострокові боргові зобов'язання наявними і короткостроковими фінансовими вкладеннями. Протягом періоду дослідження також відмічаємо стабільність даного коефіцієнту, що говорить про не спроможність підприємства моментально погасити частину власних зобов'язань за свої гроші, оскільки норматив даного показника становить від 0,1 до 0,2 пункти.

Відбувається збільшення коефіцієнта фінансової залежності з 1,9 в 2021 р. до 4,7 в 2023 році. Зростання даного показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від інвесторів і кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості.

Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Житомирські ласощі» за 2021-2023 роки наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Житомирські ласощі» за
2021-2023 роки

Показники	Норматив	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р +,-
		2021	2022	2023	
1. Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1	0,99	1,84	3,73	2,74
2. Коефіцієнт автономії	>0,5	0,5	0,35	0,21	-0,29
3. Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0,2	0,05	0,046	-0,032	-0,082
4. Коефіцієнт фінансової стійкості	>0,7	0,49	0,69	0,78	0,29
5. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	>0,1	0,04	0,02	-0,008	-0,048

Джерело: [розраховано автором за даними Додатків А, Б і В]

За даними табл. 2.8 коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів, який показує відношення суми зобов'язань по залученим і позиченим коштам до суми власних коштів в 2022 р. збільшився на 2,74. Даний показник у 2022 році становить 3,73, що не відповідає нормативному і свідчить про значне перевищення позикового капіталу.

Коефіцієнт автономії знижується на 0,29 пункти, що говорить про залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт маневреності власних коштів, який показує відношення суми власних оборотних коштів до суми власних коштів у 2022 р. зменшився на

0,082. Коефіцієнт маневреності, показує яка частка власного капіталу вкладена у найбільш мобільні активи, є нижчим за оптимальний ($>0,2$) і це характеризує низький ступінь мобільності використання власних коштів підприємством.

Фінансова стійкість АТ «Житомирські ласощі» зростає, адже значення коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами виросло з 0,49 в 2021 р. до 0,78 в 2023 р. Протягом всього періоду коефіцієнт вищий нормативного і компанія здатна профінансувати 29 % всіх своїх оборотних активів за рахунок власного капіталу. Залежність від позикового капіталу є прийнятною.

З метою визначення ефективності використання ресурсів підприємства, проаналізуємо у табл. 2.9 показники ділової активності АТ «Житомирські ласощі».

Таблиця 2.9

Аналіз показників ділової активності АТ «Житомирські ласощі»
за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р
	2021	2022	2023	
				+, -
1. Коефіцієнт оборотності активів	0,90	0,72	0,81	-0,09
2. Тривалість обороту оборотних активів, днів	400	500	444,4	44,4
3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,66	1,24	1,14	-1,52
1. Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	135,3	290,3	315,8	180,5
2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,17	1,04	0,94	-1,23
6. Тривалість обороту кредиторської заборгованості в, днів	165,9	346,1	383,9	218
7. Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,59	1,85	3,14	1,55
8. Тривалість обороту основних засобів, днів	226,4	194,5	114,6	-111,8
9. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,5	1,72	3,23	1,73
10. Тривалість обороту власного капіталу, днів	240	209,3	111,4	-128,6

Джерело: [розраховано автором за даними Додатків А, Б і В]

В 2021 році коефіцієнт оборотності активів становив 0,90, а в 2023 році зменшився на 0,9 і становить 0,81, тривалість обороту оборотних активів збільшилась на 44,4 дня і становила 444,4 днів, що є негативно, так як тривалість обороту характеризується кількістю днів, протягом яких активи проходять усі стадії одного кругообороту і чим більша тривалість одного обороту, тим повільніше майно здійснює свій кругообіг та менш ефективно використовується підприємством.

Основні засоби АТ «Житомирські ласощі» використовуються в операційному процесі більш інтенсивно, про що свідчить збільшення фондоддачі (поточне значення 2023 р. складає – 114,6 проти 2021 р., – 226,4). В 2023 р. кожна вкладена в основні засоби гривня дозволила виготовити та реалізувати 115 гривень товарів і послуг.

Оборотність власного капіталу АТ «Житомирські ласощі» збільшилась на 3,23, та становила обороту на 111,4 дні. Збільшення оборотності показує, що на підприємстві збільшуються обсяги господарської діяльності.

2.4 Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства

Термін «ефективність» (від лат. *efficientia*) є похідним від терміна «ефект», що в перекладі означає виконання, результат певної причини або дії. Але сам по собі ефект не дає відповіді на запитання: якою ціною одержаний цей результат. Тому категорію ефективності можна вимірювати як співвідношення між результатом і витратами (ресурсами), що його зумовили [32].

На основі визначення поняття «ефективність» характеризуємо її формулою (1):

$$\text{Ефективність} = \frac{\text{Ефект (Результат)}}{\text{Ресурси (Витрати)}}. \quad (2.1)$$

По-перше, під час визначення економічної ефективності ресурси і результати можуть мати як вартісну, так і натуральну форму. По-друге, ресурси в розрахунках можуть братися як сукупні або ж як окремі елементи. По-третє, в процесі розрахунку ефективності залежно від поставленої мети можливо використовувати різні види кінцевих результатів, які між собою відрізняються за економічним змістом.

Таким чином, економічна ефективність може мати різні форми прояву [63]. Для виміру ефективності необхідно мати кількісно виражені ефект (результат) і ресурси (витрати). Чим більший ефект на одиницю ресурсів (витрат), тим вища ефективність відповідного процесу, дії, і навпаки.

Найважливішим завданням функціонування сучасного підприємства є підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності за рахунок оптимізації використання його внутрішніх резервів та системне розроблення шляхів підвищення ефективності діяльності. Під шляхами підвищення ефективності діяльності підприємства розуміють сукупність конкретних заходів щодо покращення організації виробництва [4].

Проблема підвищення ефективності діяльності підприємства полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожную одиницю затрачених трудових, матеріальних, фінансових та інших ресурсів. Тому критерієм ефективності виробництва в макроекономічному масштабі є зростання продуктивності суспільної праці.

Взаємодія трьох визначальних чинників постійно регулює процес виробництва на будь-якому підприємстві. Цими чинниками є: персонал (робоча сила), праця та предмети праці. Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал підприємства виробляє суспільно корисну продукцію або надає виробничі й побутові послуги. Таким чином, з одного боку, мають місце затрати живої та уречевленої праці, а з іншого – результати виробництва

(діяльності), які залежать від масштабів застосовуваних засобів виробництва, кадрового потенціалу та рівня його використання.

Перш ніж перейти до опису основних можливих шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства, слід навести характеристику факторів, які чинять вплив на економічну ефективність господарської діяльності підприємства (рис. 2.10).

Таблиця 2.10

Фактори, які здійснюють вплив на економічну ефективність
господарської діяльності підприємства

Фактори впливу	
Внутрішні	Зовнішні
Організаційно-правова форма регулювання	Політико-правові
Ефективність системи управління та трудових ресурсів	Соціально-культурні
	Природно-кліматичні умови
Наявність сировини	Кон'юнктура ринку
	Фінансово-кредитна політика
Стан матеріально-технічної бази	Податкова система
Рівень виробничо-технологічного забезпечення	Інвестиційна привабливість галузі
	Наявність ринку збуту і платоспроможність споживачів

Характеризуючи фактори впливу на ефективність господарської діяльності, доцільно розмежувати їх на внутрішні та зовнішні. Внутрішні залежать від результативності роботи управлінського персоналу і колективу підприємства, виражають результати діяльності підприємства, а зовнішні кількісно визначають рівень використання виробничих і фінансових ресурсів.

Крім того, від організаційно-правової форми власності залежать інвестиційна привабливість господарюючого суб'єкта, масштаби й обсяги виробництва продукції, а також рівень контролю за якістю управлінських рішень. Від кваліфікації управлінського персоналу і трудових ресурсів залежать рівень продуктивності праці, ефективність і якість організації виробничо-господарських процесів на підприємстві, спроможність до розширення виробництва й одержання додаткового прибутку. Слід відмітити досить суттєвий фактор наявності і доступності сировинних баз, адже нестача сировини приведе до повної зупинки виробничого процесу. Рівень забезпеченості основними засобами, наявність оборотних коштів для проведення поточного і капітального ремонтів, модернізації, а також закупівлі сучасного обладнання також відіграє важливу роль у ефективності виробничої діяльності підприємства.

Серед зовнішніх факторів слід виділити вплив природно-кліматичних умов. Випуск готової продукції повинен бути підтверджений попитом на ринку, а також наявністю платоспроможного споживача, який має досить фінансових ресурсів, щоб її придбати. Доступність до кредитних ресурсів, а також наявність потенційних інвесторів дасть підприємству змогу розширити обсяги виробництва продукції, а також провести модернізацію, реконструкцію, переоснащення виробничих потужностей, закупити нове обладнання і технології. Державна підтримка також відіграє суттєву роль, оскільки допомагає спростити податкове навантаження, розрахунки з бюджетами різних рівнів.

Таким чином, основними чинниками підвищення ефективності виробництва підприємства є підвищення рівня його технічного оснащення, підвищення якості управління, організації виробництва і праці, оптимізація обсягу і структури виробництва.

Основні три напрями підвищення економічної ефективності господарської діяльності підприємств можна навести у вигляді табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства

Напрямок підвищення економічної ефективності	Характеристика
Ресурсний	Використання оборотних засобів Використання основних засобів Ефективність використання трудових ресурсів
Організаційний	Організаційно-правова структура управління Організація виробничо-господарської діяльності на підприємстві
Технологічний	Упровадження сучасних досягнень у сфері техніки і технології Удосконалення наявної техніки і технології

Аналізуючи дані табл. 2.10, доходимо висновку, що одним з основних напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємства є ресурсний, який базується на необхідності проведення детального аналізу використання наявних ресурсів та живої праці.

Другим напрямом є організаційний, відповідно до якого проводиться пошук нових можливих шляхів удосконалення системи управління і підвищення ефективності тих процесів, що здійснюються на підприємстві.

Третім напрямом підвищення господарської діяльності підприємства виступає технологічний, який передбачає запровадження у процеси виробництва сучасної техніки і технологій, а також розв'язання організаційно-правових питань.

За допомогою організаційного напрямку розробляють шляхи підвищення ефективності управління процесами, які відбуваються на підприємстві. Оскільки організація виробничого процесу є важливим складником ефективності підприємства, вона є одним із резервів її підвищення. Аналіз усіх аспектів ефективності від рівня робочого місця окремого працівника до рівня підприємства загалом є не менш важливим. З огляду на специфіку діяльності виробничих підприємств, особливу увагу необхідно звертати на можливості використання масового та велико-серійного виробництва, тому що такі виробництва є більш ефективними.

Оскільки більшість підприємств є технологічно відсталими, ця проблема вирішується в межах технологічного напрямку. Проблема технологічного відставання має два компоненти: матеріальний та нематеріальний. Перший передбачає оновлення та поліпшення технічної бази, другий – організаційно-правові проблеми. Отже, щоб подолати технічне та технологічне відставання, потрібно перейти на сучасні технології та запровадити систему відносин, яка називається корпоративною культурою. Оскільки найпередовіші компанії з тривалим досвідом роботи мають таку систему, її треба запозичувати.

За допомогою ресурсного напрямку слід аналізувати ефективність використання наявних матеріальних та трудових ресурсів. При цьому потрібно враховувати рівень завантаження обладнання, структуру собівартості продукції, а також частку амортизації, матеріальних витрат, витрат на оплату праці. Всі показники варто аналізувати в динаміці, а також порівнювати з показниками найближчих конкурентів, якщо є така можливість.

Вважаємо, що використання усіх зазначених напрямів спроможне забезпечити достатні темпи зростання ефективності господарської діяльності підприємства.

Основним завданням дослідження вчених різних країн є економічно обґрунтоване комплексне використання засобів і предметів праці та пошук нових шляхів їх раціонального використання, оскільки використання ресурсів та економічна ефективність виробництва тісно пов'язані. Саме тому не можна очікувати результативності господарської діяльності за нераціонального використання ресурсного потенціалу.

Одним із основних завдань для господарюючих суб'єктів є вирішення проблеми підвищення ефективності використання обмежених виробничих ресурсів шляхом вияву і максимального використання наявних ресурсів діяльності для покращення кінцевих результатів роботи. Таким чином, дефіцит ресурсів може бути покритим за рахунок раніше створених резервів.

Висновки до розділу 2

Проведена аналітична оцінка стану та напрямів удосконалення ефективності господарської діяльності АТ «Житомирські ласощі» дозволила встановити наступне:

1. АТ «Житомирські ласощі» є виробничим підприємством. Основною метою діяльності АТ «Житомирські ласощі» є виробництво конкурентоспроможної продукції, виконання робіт і надання послуг є основною діяльністю АТ «Житомирські ласощі». Ця діяльність спрямована на задоволення потреб як українських, так і іноземних юридичних та фізичних осіб. Крім того, підприємство прагне задовольняти соціально-економічні інтереси своїх засновників, акціонерів і членів трудового колективу за рахунок отриманого прибутку.

2. Фінансовий стан підприємства – це така різнобічна характеристика якості виробничої і фінансової діяльності підприємства, як визначає рух, склад та ефективне використання фінансових ресурсів, реалізацію фінансових відносин за допомогою системи показників як на фіксований момент часу, так і в динаміці.

3. Першим показником для оцінки є чистий дохід, або визначення вартісного вираження обсягів реалізації продукції підприємства. Даний показник за 2021-2023 роки збільшився на 50,5%. В свою чергу зросла собівартість реалізованої продукції на 29,02%. Зміна даних показників відобразилась на валовому прибутку, який в результаті також збільшився в 33,7 раз, а чистий прибуток зменшився на 60,3 %. Проте порівнюючи чистий прибуток 2023 року та 2021 року, то він зменшився на 60,3%.

4. Прибутковість підприємства забезпечується за рахунок ефективного використання майнових ресурсів підприємства. Спостерігаємо зростання середньорічної вартості оборотних активів на 239034 тис. грн. та середньорічна вартість основних засобів зменшилась на 40512 тис. грн. Такі зміни майнового стану підприємства відобразились на зростанні фондівіддачі на 1,45 пункти.

5. Оцінка майнового та фінансово-економічного стану підприємства створює необхідну інформаційну базу для прийняття різноманітних управлінських і фінансових рішень. В нестабільних умовах функціонування підприємства, що передбачає вибір методологічних основ фінансового обліку, виникає проблема отримання показників придатних для порівняння. Як наслідок, підвищена увага до процесу вибору облікових принципів, методів та прийомів при формуванні показників бухгалтерської фінансової звітності.

6. Впродовж 2023 року на підприємстві збільшився рівень адміністративних витрат на 9,65%, а рівень інших операційних витрат зменшився на 43,34% та зменшився рівень інших операційних доходів на 72,83%. Таким чином, фінансовий результат від операційної діяльності зменшився на 80,62% та підприємство отримало збитки в розмірі 22229 тис. грн. Разом з тим, на підприємстві присутнє збільшення інших витрат на 37,10% відповідно, що в кінцевому результаті привело до збитку у розмірі 6653 тис. грн. після оподаткування.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження теоретичних та практичних аспектів управління ефективністю господарської діяльності з'ясовано наступне:

1. Проаналізувавши сутність та зміст поняття «господарська діяльність», ми вважаємо за доцільне трактувати його як самостійну, суспільно корисну діяльність юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізичних осіб, спрямовану на виготовлення і реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг, що мають цінову визначеність, яка поєднує приватні і публічні інтереси та здійснюється в межах чинного законодавства. Такий підхід підкреслює основні ознаки господарської діяльності та робить акцент на необхідності дотримуватися вимог чинного законодавства, що особливо актуально в умовах сьогодення.

2. Сама система управління ефективністю діяльності підприємства складається із двох складових: системи показників ефективності і системи забезпечення та інструментарію управління ефективністю діяльності підприємства.

При формуванні системи показників за основу береться збалансована система показників, яка дозволяє гармонійно поєднати всі ендogenous фактори. Така система дозволяє управляти доходами, витратами та всіма видами ресурсів підприємства, а також його потенціалом. Різні аспекти системи показників дозволяють зосереджувати увагу на тих напрямках, які особливо потребують змін, та утримувати на бажаному рівні решту напрямків.

3. Оцінка ефективності ґрунтується на певних критеріях і показниках. Критерії ефективності характеризують якісні сторони процесу, його сутність, це ознака, на основі якої проводиться її оцінка. Критерій ефективності господарської діяльності повинен відповідати таким вимогам: повною мірою відображати результати господарської діяльності, фіксувати та вимірювати рівень досягнення поставленої мети. В якості критеріїв зазвичай виділяють прибутковість, якість, економічність положення на ринку, інноваційність, якість трудового життя. Оскільки підприємство здійснює багатогранну та

складну діяльність і всі процеси взаємопов'язані, то і критерії, що характеризують дану діяльність, теж зв'язані між собою.

Показники виражають кількісну характеристику явища та дають змогу визначити його стан та динаміку. Загалом виділяють абсолютні та відносні показники, які характеризують економічні процеси та явища. Так, абсолютні показники характеризують кількісну величину явища (прибуток, власний капітал, тощо), а відносні показники дають змогу порівнювати абсолютні, їх отримують, коли одну величину поділяють на іншу. Відносні показники існують у формі коефіцієнтів або процентів (рентабельність, доходність активів тощо).

4. Суб'єктами державного регулювання підприємницької діяльності в Україні є:

- Міністерство економіки;
- Міністерство фінансів;
- Державна фіскальна служба;
- Антимонопольний комітет України. Основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів підприємництва, згідно зі статтею 12 ГК України є:

- державне замовлення;
- ліцензування, патентування і квотування;
- технічне регулювання;
- застосування нормативів та лімітів;
- регулювання цін і тарифів;
- надання інвестиційних, податкових та інших пільг;
- надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій [11].

Механізм державного регулювання підприємництва включає:

- систему державного регулювання процесів, що відбуваються у підприємницькому середовищі (роздержавлення і приватизація, конкуренція і монополізм, банкрутство тощо) і які безпосередньо його формують;

- систему державного регулювання та підтримки підприємництва (безпосередньо як об'єкта регулювання).

5. АТ «Житомирські ласощі» є виробничим підприємством. Основною метою діяльності АТ «Житомирські ласощі» є виробництво конкурентоспроможної продукції, виконання робіт і надання послуг є основною діяльністю АТ «Житомирські ласощі». Ця діяльність спрямована на задоволення потреб як українських, так і іноземних юридичних та фізичних осіб. Крім того, підприємство прагне задовольняти соціально-економічні інтереси своїх засновників, акціонерів і членів трудового колективу за рахунок отриманого прибутку.

6. Фінансовий стан підприємства – це така різнобічна характеристика якості виробничої і фінансової діяльності підприємства, як визначає рух, склад та ефективне використання фінансових ресурсів, реалізацію фінансових відносин за допомогою системи показників як на фіксований момент часу, так і в динаміці.

Першим показником для оцінки є чистий дохід, або визначення вартісного вираження обсягів реалізації продукції підприємства. Даний показник за 2021-2023 роки збільшився на 50,5%. В свою чергу зросла собівартість реалізованої продукції на 29,02%. Зміна даних показників відобразилась на валовому прибутку, який в результаті також збільшився в 33,7 раз, а чистий прибуток зменшився на 60,3 %. Проте порівнюючи чистий прибуток 2023 року та 2021 року, то він зменшився на 60,3%.

Прибутковість підприємства забезпечується за рахунок ефективного використання майнових ресурсів підприємства. Спостерігаємо зростання середньорічної вартості оборотних активів на 239034 тис. грн. та середньорічна вартість основних засобів зменшилась на 40512 тис. грн. Такі зміни майнового стану підприємства відобразились на зростанні фондівіддачі на 1,45 пункти.

7. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта господарювання або дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в економічному середовищі. Оцінка

майнового та фінансово-економічного стану підприємства створює необхідну інформаційну базу для прийняття різноманітних управлінських і фінансових рішень. В нестабільних умовах функціонування підприємства, що передбачає вибір методологічних основ фінансового обліку, виникає проблема отримання показників придатних для порівняння. Як наслідок, підвищена увага до процесу вибору облікових принципів, методів та прийомів при формуванні показників бухгалтерської фінансової звітності.

Впродовж 2023 року на підприємстві збільшився рівень адміністративних витрат на 9,65%, а рівень інших операційних витрат зменшився на 43,34% та зменшився рівень інших операційних доходів на 72,83%. Таким чином, фінансовий результат від операційної діяльності зменшився на 80,62% та підприємство отримало збитки в розмірі 22229 тис. грн. Разом з тим, на підприємстві присутнє збільшення інших витрат на 37,10% відповідно, що в кінцевому результаті привело до збитку у розмірі 6653 тис. грн. після оподаткування.

8. Одним з основних напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємства є ресурсний, який базується на необхідності проведення детального аналізу використання наявних ресурсів та живої праці. Другим напрямом є організаційний, відповідно до якого проводиться пошук нових можливих шляхів удосконалення системи управління і підвищення ефективності тих процесів, що здійснюються на підприємстві. Третім напрямом підвищення фінансово-господарської діяльності підприємства виступає технологічний, який передбачає запровадження у процеси виробництва сучасної техніки і технологій, а також розв'язання організаційно-правових питань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батракова Т.І. Управління ефективністю діяльності підприємства – запорука його успішного функціонування. Економічний аналіз. 2015. Том 19. № 2. С. 13–19.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор Видавництво, 2016. 378 с.
3. Бондар Н. М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. К.: Видавництво АСК, 2017. 400с.
4. Василенко В.О. Стратегічний менеджмент. К.: КУЛ, переддрук, 2014. 456 с
5. Вечірко О. Г. Ефективність як економічна категорія. Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2010. № 35. С. 32–36.
6. Власова Н.О., Мелушова І.Ю. Ефективність формування фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Х: ХДУХТ, 2017. 259с.
7. Гарафонова О. І., Купчевський П. О., Яценко І. В. Стратегічний базис управління ефективністю діяльності бізнес-організації в умовах воєнного часу. Economic Synergy. 2022. № 4. с. 65–81. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-4-5>
8. Говорушко Т.А., Климаш Н.І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу: монографія. Київ: Логос, 2013. 204 с.
9. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2015.
10. Гречко А. В., Гречухін А. С. Оцінка ефективності виробничої діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2016. №1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2016/44.pdf.

11. Економіка енергетики : підручник. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. Суми: Університетська книга, 2015. 378 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>
12. Економіка підприємства : підручник за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2012. 864 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80106>
13. Ізмайлова, К. Обґрунтування економічних рішень щодо підвищення ефективності проектів на передінвестиційній стадії. Економіка України. 2011. № 10. – С. 79–87.
14. Кармазін В. А., Савицька О. М. Економічний аналіз: Практикум: навч. посіб. К. : Знання, 2007. 255 с.
15. Квятковська Л.А., Воробйова Л.Д. Комплексний підхід до оцінки ефективності управління підприємством. Вісник НТУ «ХПІ». 2013. № 50 (1023). С. 67–75.
16. Керанчук Т. Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні. Фінанси України. 2011. № 7. С. 104–114.
17. Кизенко О. Прогнозування напрямів розвитку підприємства з використанням програмних продуктів Business Intelligence. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія за ред. А. Наливайка, О. Гребешкової. Київ : КНЕУ, 2019. С. 261–269.
18. Коваленко М. В., Фоніна Я. В., Дейнеко К. А. Особливості управління ефективністю діяльності підприємств в умовах економіки України. Економіка та підприємництво. 2018. № 4. С. 120–126.
19. Коляда А. SWOT-аналіз як аналітичний засіб підвищення ефективності функціонування м'ясопереробних підприємств. Тенденції планування та реформування економіки в сучасних умовах : збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених, м. Київ, 25–26 березня 2016 р. Київ : Аналітичний центр «Нова економіка», 2016. С. 85–86.

20. Кузнєцова Т.В. Комплексний підхід до вдосконалення системи управління персоналом на експортно-орієнтованих підприємствах України. Бізнес Інформ. 2013. № 1. С. 308–313.
21. Куценко А. В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: Монографія. Полтава : РВВ ПУСКУ. 2018. 205 с
22. Лазарева Н.О. Про розуміння управління ефективністю діяльності підприємства. Економічний вісник Донбасу. 2015. № 2(40). С. 105–109.
23. Левченко Ю. Г., Шекмар Н. А. Методичні підходи до визначення ефективності господарської діяльності підприємства. Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Економіка». Випуск 32. Ужгород 2011. С. 130-136. URL:
<http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2022/1/APPROACHES%20TO%20THE%20DEFINITION.pdf>.
24. Левчук Т.М., Кривов'язюк І.В. Проблеми забезпечення ефективності діяльності підприємства та їх вирішення в сучасних концепціях господарювання. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. Випуск 23. Частина 2. С. 50–53.
25. Лизунова О. М., Пуханов О. О. Забезпечення ефективності діяльності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Випуск 12. Частина 1. С. 187–190.
26. Мельник Л. Г., Корінцева О. І. Економіка підприємства: Конспект лекцій: навч. пос. Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. 412 с.
27. Метеленко Н. Г. Внутрішній господарський механізм ефективного функціонування промислових підприємств: теорія, практика, перспективи: монографія. Запоріжжя : КПУ, 2010. 480 с.
28. Ніколаєнко В. П., Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2017. №6. С. 180–191.
29. Олексюк О.І. Економіка результативності діяльності підприємства: монографія. Київ: КНЕУ, 2008. 362 с.

30. Орликовський М., Трокоз Д. Новітні концепції управління ефективністю сучасних підприємств. Ефективна економіка. 2014. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3034>.
31. Осовська Г. В. Основи менеджменту URL: <https://library.if.ua/book/3/458.html>.
32. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ). Приватне акціонерне товариство «Київстар» URL: <https://smida.gov.ua/db/participant/21673832>.
33. Пальчук О., Гуцалюк О. Підходи до визначення поняття «технологія ефективного управління» діяльністю підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія «Економічні науки». 2015. № 19. С. 349–355.
34. Петровці М. М. Ефективність діяльності підприємств природо-користувачів автореф. дис. канд. екон. наук. Ужгород, 2004. 20 с.
35. Пенська І. О. Організація планування операційної діяльності на підприємствах. Ефективна економіка. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8910>.
36. Планування діяльності підприємства: навч. -метод. посібник для самост. вивч. дисц. Белов М. А., Євдокимова Н. М., Москалюк В. Є. [та ін.]; За заг. ред. Москалика В. Є. К.: КНЕУ, 2019. 252 с.
37. Потій В., Куліш Г. Система управління ефективністю діяльності підприємств, її особливості та проблеми застосування в Україні. Економіка та управління. 2017. С. 54–59.
38. Рац О.М. Визначення сутності поняття «ефективність функціонування підприємства». Економічний простір. 2016. № 15. С. 275–285.
39. Савицька, Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник К.: ЦУЛ, 2014. 346 с.
40. Світлична Я.В. Оцінка та забезпечення економічної результативності функціонування дорожньо-будівельних підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.07.03. Харків, 2012. 19 с.

41. Тарасюк, Г. М. Планування діяльності підприємства: навч. Посібник. Житомир: ЖДТУ, 2003. 580 с.
42. Фінансова звітність підприємства та її аналіз Цал-Цалко Ю. С.: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів екон. спец. 2-е вид., перероб. і доп. Житомир:2017. 300 с.
43. Фінансовий аналіз: підручник. М. Д. Білик та ін. Київ: КНЕУ, 2016. 592 с.
44. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення і практичних завдань. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. 253 с.
45. Футало Т. В. Методологічні аспекти аналізу соціально-економічної ефективності підприємств роздрібної торгівлі. Економічні системи: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2019. 508 с.
46. Хоменко Т., Погребняк А. Напрями підвищення ефективності діяльності промислових підприємств. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». 2014. № 11. С. 125–131.
47. Хопчан М. І., Літковець Ю. В., Хопчан В. М. Управління ефективністю фірми: навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ 2011. 190 с.
48. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: К: ЦУЛ, 2016. 359 с.
49. Швіданенко Г. О. Ділова діагностика підприємства: навч. посібник К.: КНЕУ, 2017. 344 с.
50. Шегда А. В. Менеджмент. К.: Знання, 2012. 583 с.
51. Школяр І. О. Фінансовий аналіз: підручник; для замовлення. І.О. Школяр та інші. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 368 с.
52. Шпомер А.І. Ліцензування господарської діяльності: питання галузевої ідентифікації. Університетські наукові записки. 2011. № 1. С. 181-185.

53. Bahri M., St-Pierre J., Sakka O. Performance measurement and management for manufacturing SMEs: a financial statementbased system. *Measuring Business Excellence*. 2017. T. 21. No 1. P. 17–36.
54. Geamanu, M. Economic efficiency and profitability URL: https://www.researchgate.net/publication/265814327_ECONOMIC_EFFICIENCY_AND_PROFITABILITY.
55. International Business Machines Corporation. URL: <https://www.ibm.com/topics/business-intelligence>
56. Kaplan, R. S. and D. P. Norton The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance, *Harvard Business Review*. P. 71–79.
57. Kubatko, O. V., Chortok, Y. V., Honcharenko, O. S., Nechyporenko, R. M., & Moskalenko, I. M. Studying Features of Vehicle Type Selection by Trade and Logistics Enterprise. *Mechanism of economic regulation*. 2019. №3. C. 73–82. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76448>
58. Leibenstein H. Allocative Efficiency and X-Efficiency / Leibenstein H. // *The American Economic Review*. – 1966. – 56. – P. 392–415.
59. Melnyk L. H., Derykolenko O. M., Mazin Yu. O., Matsenko O. I., Piven V. S. Modern Trends in the Development of Renewable Energy: the Experience of the EU and Leading Countries of the World. 2020. № 3. C. 117-133. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81810>
60. Melnyk L., Sommer H., Kubatko O., Rabe M., Fedyna S. (2020). The economic and social drivers of renewable energy development in OECD countries. *Problems and Perspectives in Management*, 18, 37-48. 2020. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82719>
61. Melnyk, L., Dehtyarova, I., Kubatko, O., Karintseva, O., & Derykolenko, A. (2019). Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85476>
62. Samuelson Paul A., Nordhaus William D. *Economics*: 19th edition. McGraw-Hill/Irwin, 2009. 744 p.

63. Veklych O., Karintseva O., Yevdokymov A., Guillaumon-Saorin E.(2020). Compensation mechanism for damage from ecosystem services deterioration: Constitutive characteristic. J. International Journal of Global Environmental Issues, P. 129–142 URL: <https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2020.114869>

ДОДАТКИ

Додаток А

Звітність АТ «Житомирські ласощі» за 2021 рік

Підприємство	Акціонерне товариство «Житомирські ласощі»
Територія	м. Житомир, Житомирська область
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами
Середня кількість працівників	776
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку	
Адреса	м. Житомир, вулиця Покровська 67, Житомирська область, 10003 0412 413 200

КОДИ

Дата (рік, місяць, число)	2022 01 01
за ЄДРПОУ	00382071
за КОАТУУ	1810100000
за КОПФГ	230
за КВЕД	46.36

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 181.00	2 181.00
первісна вартість	1001	2 185.00	2 185.00
накопичена амортизація	1002	4.00	4.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	437.00	1 115.00
Основні засоби	1010	190 703.00	148 245.00
первісна вартість	1011	353 239.00	353 481.00
знос	1012	162 536.00	205 236.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	0.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	0.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом І	1095	193 321.00	151 541.00
ІІ. Оборотні активи Запаси	1100	38 050.00	7 759.00
Виробничі запаси	1101	20 060.00	6 114.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	0.00
Готова продукція	1103	0.00	0.00
Товари	1104	17 990.00	1 645.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	28 618.00	37 095.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6 795.00	118 673.00
з бюджетом	1135	64.00	174.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	0.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 762.00	3 002.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 545.00	415.00
Готівка	1166	68.00	62.00
Рахунки в банках	1167	770.00	68.00
Витрати майбутніх періодів	1170	46.00	26.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	0.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	0.00	0.00
інших страхових резервах	1184	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	1 189.00	251.00
Усього за розділом ІІ	1195	84 069.00	167 395.00
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	277 390.00	318 936.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
І. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.00	0.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	0.00	0.00
Додатковий капітал	1410	184 768.00	144 455.00
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	0.00	0.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 760.00	15 071.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Вилучений капітал	1430	0.00	0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	187 528.00	159 526.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	0.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	0.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	0.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	0.00
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	62 116.00	100 150.00
розрахунками з бюджетом	1620	3 228.00	12 991.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	279.00
розрахунками зі страхування	1625	1 574.00	4 536.00
розрахунками з оплати праці	1630	10 728.00	11 538.00
за одержаними авансами	1635	6 079.00	1 588.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	4 472.00	5 128.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	1 665.00	23 479.00
Усього за розділом III	1695	89 862.00	159 410.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	277 390.00	318 936.00

Підприємство: АТ «Житомирські ласощі»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	01	01
00382071		

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	269 816.00	306 391.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	0.00
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	0.00
Премії, передані у перестраховування	2012	0.00	0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	271 517.00	300 379.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	0.00
Валовий: прибуток	2090	0.00	6 012.00
збиток	2095	1 701.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	0.00
Інші операційні доходи	2120	53 220.00	27 940.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	0.00
Адміністративні витрати	2130	20 748.00	25 125.00
Витрати на збут	2150	24 031.00	27 365.00
Інші операційні витрати	2180	34 312.00	33 048.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0.00	0.00
збиток	2195	27 572.00	51 586.00
Інші фінансові доходи	2220	0.00	0.00
Інші доходи	2240	40 316.00	40 386.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	0.00	0.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	0.00
Інші витрати	2270	124.00	401.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	12 620.00	0.00
збиток	2295	0.00	11 601.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-280.00	0.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	12 340.00	0.00
збиток	2355	0.00	11 601.00

Додаток Б

Звітність АТ «Житомирські ласощі» за 2022 рік

Підприємство Акціонерне товариство
«Житомирські ласощі»
Територія м. Житомир, Житомирська
область
Організаційно-правова
форма господарювання Акціонерне товариство
Вид економічної
діяльності Оптова торгівля цукром,
шоколадом і кондитерськими
виробами
Середня кількість
працівників 792
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку
м. Житомир, вулиця Покровська
Адреса 67, Житомирська область, 10003

КОДИ

Дата (рік, місяць, число)	2023 01 01
за ЄДРПОУ	00382071
за КОАТУУ	1810100000
за КОПФГ	230
за КВЕД	46.36

[0412 413 200](tel:0412413200)
Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 181.00	2 181.00
первісна вартість	1001	2 185.00	2 185.00
накопичена амортизація	1002	4.00	4.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 115.00	1 569.00
Основні засоби	1010	148 245.00	134 869.00
первісна вартість	1011	353 481.00	353 549.00
знос	1012	205 236.00	218 680.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	0.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	0.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом I	1095	151 541.00	138 619.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	7 759.00	9 040.00
Виробничі запаси	1101	6 114.00	7 136.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	0.00
Готова продукція	1103	0.00	0.00
Товари	1104	1 645.00	1 904.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	37 095.00	32 208.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	118 673.00	228 449.00
з бюджетом	1135	174.00	65.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	0.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 002.00	4 008.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	415.00	1 648.00
Готівка	1166	62.00	79.00
Рахунки в банках	1167	68.00	1 190.00
Витрати майбутніх періодів	1170	26.00	26.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	0.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	0.00	0.00
інших страхових резервах	1184	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	251.00	78.00
Усього за розділом II	1195	167 395.00	275 522.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	318 936.00	414 141.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.00	0.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	0.00	0.00
Додатковий капітал	1410	144 455.00	127 681.00
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	0.00	0.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15 071.00	17 731.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Вилучений капітал	1430	0.00	0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	159 526.00	145 412.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	0.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	0.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	0.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	0.00
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	100 150.00	191 320.00
розрахунками з бюджетом	1620	12 991.00	29 634.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	279.00	0.00
розрахунками зі страхування	1625	4 536.00	6 395.00
розрахунками з оплати праці	1630	11 538.00	12 627.00
за одержаними авансами	1635	1 588.00	53.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	5 128.00	5 464.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	23 479.00	23 236.00
Усього за розділом III	1695	159 410.00	268 729.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	318 936.00	414 141.00

Підприємство: АТ «Житомирські ласощі»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01
00382071		

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	263 023.00	269 816.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	0.00
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	0.00
Премії, передані у перестрахування	2012	0.00	0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	223 664.00	271 517.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	0.00
Валовий: прибуток	2090	39 359.00	0.00
збиток	2095	0.00	1 701.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	0.00
Інші операційні доходи	2120	3 709.00	53 220.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Адміністративні витрати	2130	19 823.00	20 748.00
Витрати на збут	2150	26 744.00	24 031.00
Інші операційні витрати	2180	12 479.00	34 312.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0.00	0.00
збиток	2195	15 978.00	27 572.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	0.00
Інші фінансові доходи	2220	0.00	0.00
Інші доходи	2240	16 774.00	40 316.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	0.00	0.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	0.00
Інші витрати	2270	56.00	124.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	740.00	12 620.00
збиток	2295	0.00	0.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-58.00	-280.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	682.00	12 340.00
збиток	2355	0.00	0.00

Додаток В

Звітність АТ «Житомирські ласощі» за 2023 рік

Підприємство

Територія

Організаційно-правова форма господарювання

Вид економічної діяльності

Середня кількість працівників

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку

Адреса

Акціонерне товариство «Житомирські ласощі»

м. Житомир, Житомирська область

Акціонерне товариство

Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами

784

м. Житомир, вулиця Покровська 67, Житомирська область, 10003

0412 413 200

КОДИ

Дата (рік, місяць, число)	2024 01 01
за ЄДРПОУ	00382071
за КОАТУУ	1810100000
за КОПФГ	230
за КВЕД	46.36

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 181.00	2 188.00
первісна вартість	1001	2 185.00	2 192.00
накопичена амортизація	1002	4.00	4.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 557.00	238.00
Основні засоби	1010	133 913.00	124 012.00
первісна вартість	1011	353 549.00	352 283.00
знос	1012	219 636.00	228 271.00
Усього за розділом I	1095	137 651.00	126 438.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	9 101.00	9 617.00
Виробничі запаси	1101	7 193.00	7 006.00
Готова продукція	1103	13.00	13.00
Товари	1104	1 895.00	2 598.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	35 220.00	128 332.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	228 326.00	312 700.00
з бюджетом	1135	65.00	36.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 165.00	1 982.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 648.00	722.00
Готівка	1166	79.00	131.00
Рахунки в банках	1167	1 190.00	87.00
Витрати майбутніх періодів	1170	26.00	9.00
Інші оборотні активи	1190	77.00	470.00
Усього за розділом II	1195	275 628.00	453 868.00
Баланс	1300	413 279.00	580 306.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 219.00	3 219.00
Додатковий капітал	1410	127 681.00	116 208.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-1 986.00	3 009.00
Усього за розділом I	1495	128 914.00	122 436.00
Цільове фінансування	1525	37.00	
Усього за розділом II	1595	37.00	
товари, роботи, послуги	1615	191 090.00	330 999.00
розрахунками з бюджетом	1620	29 653.00	40 127.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	191.00	
розрахунками зі страхування	1625	6 395.00	10 157.00
розрахунками з оплати праці	1630	12 627.00	7 501.00
за одержаними авансами	1635	53.00	2 484.00
Поточні забезпечення	1660	5 464.00	7 362.00
Інші поточні зобов'язання	1690	39 083.00	59 203.00
Усього за розділом III	1695	284 365.00	457 833.00
Баланс	1900	413 279.00	580 306.00

Підприємство: АТ «Житомирські ласощі»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
00382071		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2023 рік I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	406 025.00	249 536.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	350 309.00	224 011.00
Валовий: прибуток	2090	55 716.00	25 525.00
Інші операційні доходи	2120	14 458.00	3 709.00
Адміністративні витрати	2130	22 750.00	19 917.00
Витрати на збут	2150	33 325.00	26 875.00
Інші операційні витрати	2180	19 442.00	12 898.00
збиток	2195	5 343.00	30 456.00
Інші доходи	2240	11 480.00	16 774.00
Фінансові витрати	2250	15.00	
Інші витрати	2270	155.00	56.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5 967.00	
збиток	2295	13 738.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 074.00	-76.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4 893.00	
збиток	2355	13 814.00	